
EURO BANK SA

**Sprawozdanie Finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku**

EURO BANK SA

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego

Zarząd zapewnił sporządzenie sprawozdania finansowego dającego prawidłowy i rzetelny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku oraz wyniku finansowego i rentowności na dzień 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej (MSSF). Prezentowane sprawozdanie jest sprawozdaniem rocznym.

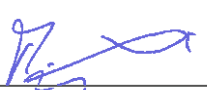
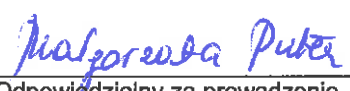
Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego przyjęte zostały odpowiednie zasady rachunkowości, które stosowane były w sposób ciągły. Przy wycenie aktywów i zobowiązań oraz ustalaniu wyniku finansowego przyjęto, że Bank będzie kontynuować działalność gospodarczą w dającej się przewidzieć przyszłości oraz nie zamierza ani nie musi zaniechać działalności lub istotnie zmniejszyć jej zakresu.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz noty do sprawozdania finansowego zostały sporządzone zgodnie z MSSF i są przedstawione w niniejszym dokumencie w następującej kolejności:

	Strona
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	7

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 13 marca 2018 roku Uchwałą Zarządu ZRZ/87/2018.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zawiera 110 kolejno numerowanych stron.

 Prezes Zarządu Alexis Lacroix	 Wiceprezes Zarządu Marcin Ciszewski	 Wiceprezes Zarządu Radosław Księżopolski
 Wiceprezes Zarządu Mariusz Kaczmarek	 Wiceprezes Zarządu Wojciech Humiński	 Odpowiedzialny za prowadzenie ksiąg rachunkowych Małgorzata Putek

Wrocław, dnia 13 marca 2018 roku

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	Nota	2017	2016*
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	3	866 295	842 802
Koszty z tytułu odsetek	4	(204 125)	(202 499)
Wynik z tytułu odsetek		662 170	640 303
Przychody z tytułu prowizji	5	92 394	100 073
Koszty z tytułu prowizji	6	(41 809)	(45 006)
Wynik z tytułu prowizji		50 585	55 067
Wynik operacji finansowych	7	(1 528)	48 297
Wynik z pozycji wymiany	8	4 088	3 147
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń		1 886	(11 911)
Wynik działalności bankowej		717 201	734 903
Pozostałe przychody operacyjne	9	47 394	79 172
Pozostałe koszty operacyjne	10	(18 967)	(19 661)
Koszty działania Banku	11	(448 880)	(452 291)
Amortyzacja	12	(36 254)	(35 173)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	13	(121 904)	(126 722)
Wynik brutto z działalności operacyjnej		138 590	180 228
Zysk (strata) brutto		138 590	180 228
Podatek dochodowy	14	(35 753)	(38 246)
Zysk (strata) netto		102 837	141 982
Inne całkowite dochody - pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		15 754	(23 110)
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto		6 592	(23 766)
- w tym podatek odroczony		(1 546)	5 576
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto i wartość godziwą (wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy):	32	9 162	656
- w tym podatek odroczony		(2 149)	(154)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat			
Razem inne całkowite dochody		15 754	(23 110)
Dochody całkowite netto, razem		118 591	118 872

*dane porównawcze. Informacje o zakresie przekształceń na datę 31 grudnia 2016 roku zawiera nota 2.4.

Działalność zaniechana

Euro Bank S.A. nie prowadził w latach 2017 i 2016 działalności zaniechanej.

Noty przedstawione na stronach 10-110 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	Nota	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	15	163 237	103 286
Należności od banków	16	99 025	132 793
Należności od klientów	17	11 731 301	11 397 855
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	18	1 494 028	1 755 950
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		-	698
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	23	5 538	8 023
Wartości niematerialne	19	52 807	47 006
Rzeczowe aktywa trwale	20	62 234	66 527
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1 677	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	151 484	158 774
Inne aktywa	22	36 490	37 866
AKTYWA RAZEM		13 797 821	13 708 778
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	24	4 130 629	4 379 814
Zobowiązania wobec klientów	25	6 816 778	6 849 692
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	26	740 659	490 350
Rezerwy	27	2 164	3 998
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń		-	-
Inne zobowiązania	28	190 698	176 509
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	2 087
Zobowiązanie podporządkowane	29	351 565	331 191
Zobowiązania razem		12 232 493	12 233 641
Kapitał (fundusz) podstawowy	30	563 096	563 096
Kapitał (fundusz) zapasowy	31	884 364	770 782
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	32	15 031	(723)
Zysk (strata) netto		102 837	141 982
Kapitały razem		1 565 328	1 475 137
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		13 797 821	13 708 778

Noty przedstawione na stronach 10-110 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	Nota	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2017		563 096	770 782	(723)	141 982	1 475 137
Podział zysku lat ubiegłych	31	-	141 982	-	(141 982)	-
Zysk/(strata) netto za okres		-	-	-	102 837	102 837
Wyplata dywidendy		-	(28 400)	-	-	(28 400)
Inne całkowite dochody netto za okres		-	-	15 754	-	15 754
Całkowity dochód za okres		-	-	15 031	102 837	117 868
31.12.2017		563 096	884 364	15 031	102 837	1 565 328

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie 15 031 tys. zł znajduje wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości 4 602 tys. zł, wycena instrumentów kapitałowych w kwocie 2 592 tys. zł., wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w wysokości 232 tys. zł oraz wycena zabezpieczeń wartości godziwej w wysokości 7 606 tys. zł.

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Nota	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2016		563 096	636 338	22 387	134 444	1 356 265
Podział zysku lat ubiegłych	31	-	134 444	-	(134 444)	-
Zysk/(strata) netto za okres		-	-	-	141 982	141 982
Inne całkowite dochody netto za okres		-	-	(23 110)	-	(23 110)
Całkowity dochód za okres		-	-	(723)	141 982	141 259
31.12.2016		563 096	770 782	(723)	141 982	1 475 137

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie (723 tys. zł) znajduje wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości (87 tys. zł), wycena instrumentów kapitałowych w kwocie 688 tys. zł., wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w wysokości 800 tys. zł oraz wycena zabezpieczeń wartości godziwej w wysokości (2 124 tys. zł).

Noty przedstawione na stronach 10-110 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

(w tys.zł)	Nota	2017	2016
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk (strata) brutto		138 590	180 228
Korekty razem:		(258 071)	(542 104)
Amortyzacja	12	36 253	35 173
Odsetki		10 678	12 180
(Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej		692	966
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		270 061	(750 497)
Zmiana stanu aktywów trwałych dostępnych do sprzedaży			
Zmiana stanu należności od banków		42 997	(255)
Zmiana stanu należności od klientów		(333 446)	(857 389)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(249 185)	(21 750)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(32 914)	1 079 724
Podatek dochodowy zapłacony		(35 135)	(11 434)
Zmiana stanu innych zobowiązań		13 778	8 976
Zmiana stanu rezerw		(1 835)	(8 051)
Zmiana stanu innych aktywów		14 192	(33 125)
Inne korekty		5 793	3 378
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(119 481)	(361 876)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy z działalności inwestycyjnej			-
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		(41 588)	(34 337)
Wydatki z tytułu zakupu składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		(41 588)	(34 337)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(41 588)	(34 337)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy z tytułu działalności finansowej		270 000	250 000
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	26	250 000	250 000
Zmiana stanu pożyczki podporządkowanej		20 000	
Wydatki z tytułu działalności finansowej		(39 760)	(12 098)
Inne wydatki finansowe (w tym odsetki zapłacone od pożyczki podporządkowanej)		(39 760)	(12 098)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		230 240	237 902
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM		69 171	(158 311)
ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ		69 171	(158 311)
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU		120 490	278 801
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	42	189 661	120 490

Noty przedstawione na stronach 10-110 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	12
2.1. Oświadczenie o zgodności	12
2.2. Kontynuacja działalności	12
2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym	12
2.4. Zmiany prezentacyjne w sprawozdaniu finansowym	19
2.5. Podstawa sporządzenia	20
2.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	21
2.7. Portfel kredytów denominowanych w walucie obcej	21
2.8. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	22
2.9. Rzeczowe aktywa trwałe	23
2.10. Wartości niematerialne	23
2.11. Leasing	25
2.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	26
2.13. Aktywa finansowe	26
2.14. Utrata wartości aktywów finansowych	28
a. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	28
b. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	30
2.15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	30
2.16. Zabezpieczenie wartości godziwej	31
2.17. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	32
2.18. Zapasy	32
2.19. Pozostałe należności	33
2.20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	33
2.21. Zobowiązania	33
2.22. Rezerwy	34
2.23. Odprawy emerytalne	34
2.24. Kapitały	35
2.25. Przychody i koszty	35
a. Przychody i koszty odsetkowe	35
b. Prowizje	36
c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	36
d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych	36
e. Sprzedaż towarów i produktów	37
f. Świadczenie usług	37
g. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)	37
h. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami	37
i. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi	39
2.26. Podatki	39

Euro Bank S.A.	8
Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	
a. Uwagi wstępne	39
b. Podatek bieżący	40
c. Podatek odroczony	40
2.27. Ważniejsze szacunki i osądy	41
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	42
3. Przychody z tytułu odsetek	42
4. Koszty z tytułu odsetek	42
5. Przychody z tytułu prowizji	43
6. Koszty z tytułu prowizji	43
7. Wynik operacji finansowych	43
8. Wynik z pozycji wymiany	43
9. Pozostałe przychody operacyjne	44
10. Pozostałe koszty operacyjne	44
11. Koszty działania Banku	45
12. Amortyzacja	45
13. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	45
14. Podatek dochodowy	46
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	47
15. Kasa, środki w Banku Centralnym	47
16. Należności od banków	48
17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	49
18. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	50
19. Wartości niematerialne	52
20. Rzeczowe aktywa trwałe	54
21. Aktywo z tytułu podatku odroczonego	56
22. Inne aktywa	56
23. Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	57
24. Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	57
25. Zobowiązania wobec klientów	57
26. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	58
27. Rezerwy	59
28. Inne zobowiązania	59
29. Pożyczka podporządkowana	60
30. Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy	61
a. Uprzywilejowanie i ograniczenie praw z akcji	61
b. Akcje własne w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	62
31. Kapitał (fundusz) zapasowy	62
32. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	62
33. Leasing operacyjny	63
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	64
34. Zarządzanie ryzykiem w Banku	64
35. Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta	66
36. Zarządzanie ryzykiem koncentracji	71
37. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	72
38. Zarządzanie ryzykiem walutowym	78
39. Zarządzanie ryzykiem płynności	81

Euro Bank S.A.	9
Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku	
40. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	88
41. Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałowa	89
POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE	91
42. Środki pieniężne	91
43. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)	92
44. Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie	92
45. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	92
46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	94
47. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej	98
48. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia	99
49. Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank	101
50. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona	108
51. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy	108
52. Przychody z tytułu dywidend	108
53. Dodatkowe ujawnienia	109
54. Nakłady inwestycyjne	109
55. Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie	109
56. Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym	109
57. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	110

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Euro Bank S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

Euro Bank Spółka Akcyjna (dawniej Bank Spółem SA, dalej „Bank”) powstał w 1990 roku. Jest bankiem zorganizowanym w formie spółki akcyjnej, działającej na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy Prawo bankowe oraz przepisów Kodeksu spółek handlowych i postanowień Statutu Banku. Siedziba Banku mieści się we Wrocławiu, przy ulicy Św. Mikołaja 72.

Działalność Banku

Podstawowym przedmiotem prowadzonej przez Bank działalności jest obsługa klientów detalicznych w zakresie udzielania kredytów gotówkowych, w tym również na karcie kredytowej, udzielania kredytów hipotecznych, przyjmowania depozytów bieżących i terminowych oraz prowadzenia rachunków bieżących, jak również oferowanie produktów towarzystw ubezpieczeniowych. Działalność Banku prowadzona jest za pośrednictwem placówek bankowych umiejscowionych na terenie całego kraju. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Polski.

W dniu 25 kwietnia 2013 roku Bank uzyskał uprawnienia od Komisji Nadzoru Finansowego do zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych.

Bank nie posiada wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie Ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzieleniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym.

Zakres danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym

Sprawozdanie zawiera dane jednostkowe. Bank nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podmiotem bezpośrednio dominującym Banku jest Societe Generale Financial Services z siedzibą w Paryżu. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Societe Generale SA z siedzibą w Paryżu. Sprawozdanie skonsolidowane grupy Societe Generale publikowane jest na stronie internetowej www.societegenerale.com.

Informacje dotyczące Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej

Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2017 roku

• Alexis Lacroix	Prezes Zarządu
• Mariusz Kaczmarek	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Humiński	Wiceprezes Zarządu
• Marcin Ciszewski	Wiceprezes Zarządu
• Radosław Księżopolski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- W dniu 13 grudnia 2016 roku Pan Yves Arrouet złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku skuteczną na dzień 31 stycznia 2017 roku,
- W dniu 26 stycznia 2017 roku Pan Krystian Kulczycki złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku skuteczną na dzień 26 stycznia 2017 roku,
- W dniu 27 czerwca 2017 roku Pan Jarosław Nowacki złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku skuteczną na dzień 27 czerwca 2017 roku,
- W dniu 21 lipca 2017 roku Rada Nadzorcza, po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego, powołała Pana Alexisa Lacroix na stanowisko Prezesa Zarządu.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2017 roku

• Giovanni Luca Soma	Przewodniczący
• Henri Bonnet	Wiceprzewodniczący
• Dominika Bettman	Członek RN
• Eric Delarue	Członek RN
• Krzysztof Jajuga	Członek RN
• Małgorzata Lubelska	Członek RN
• Sebastian Mikosz	Członek RN
• Mihai Selegean	Członek RN

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2017 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- W dniu 24 stycznia 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Euro Banku S.A. powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Mihai Selegean'a,
- W dniu 4 października 2017 roku Rada Nadzorcza powierzyła funkcję Wiceprzewodniczącego Panu Henri Bonnet.
- W dniu 6 grudnia 2017 roku Pan Didier Hauguel złożył rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku skuteczną na dzień 29 grudnia 2017 roku.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Zatwierdzenie Sprawozdania Finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy nastąpiło w dniu 21 czerwca 2017 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez UE, Bank zastosował zapisy MSR 39 OS.99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości, za wyjątkiem opisanego powyżej „carve-out”, nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym

Następujące zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok:

- Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych” – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),

Poniżej zaprezentowano opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- MSSF 16 „Leasing” – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),
- Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji” – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy

inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),

- Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” – Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości w okresie ich początkowego zastosowania, z wyjątkiem MSSF 9, który będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 2018 roku oraz MSSF 16, który będzie obowiązywał od dnia 1 stycznia 2019 roku. Informacje dotyczące MSSF 16 zostały zawarte w nocie 2.10 Leasing.

Opis wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe Banku znajduje się poniżej.

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała standard MSSF 9, który obowiązuje począwszy od 1 stycznia 2018 roku i zastąpił dotychczasowy standard MSR 39. MSSF 9 określa nowe zasady w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych.

Standard wskazuje poniższe metody wyceny aktywów finansowych:

- wg zamortyzowanego kosztu,
- wg wartości godziwej (odnoszone na inne całkowite dochody lub do rachunku zysków i strat).

Klasyfikacja aktywów finansowych dokonywana jest na podstawie:

- wyników oceny modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz

- charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Bank, w ramach przygotowań do procesu implementacji MSSF 9, dokonał oceny, czy poszczególne typy instrumentów są utrzymywane w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych, w celu uzyskania umownych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaży składnika aktywów lub w innych celach.

Przy wyznaczaniu modelu biznesowego, Bank przeanalizował sposób faktycznego zarządzania posiadanymi portfelami aktywów finansowych w celu realizacji przyjętego ogólnego celu biznesowego oraz przyszłe podejście kadry zarządzającej do instrumentów w danych portfelach.

Przy ocenie modelu biznesowego Bank kierował się następującymi kryteriami:

- dotychczasowe doświadczenie i praktyka w zakresie zarządzania aktywami finansowymi,
- odniesienie zasad zarządzania na poziomie zagregowanych grup aktywów finansowych, a nie pojedynczych instrumentów,
- dotychczasowa praktyka oraz planowane działania w zakresie sprzedaży portfeli aktywów finansowych,
- ryzyka oraz zarządzanie ryzykami w odniesieniu do modelu biznesowego.

Bank określił, czy dla poszczególnych grup aktywów finansowych zamierza realizować przepływy pieniężne z płatności umownych w całym okresie życia instrumentu, z jego sprzedaży bądź z płatności umownych w całym okresie życia instrumentu, ale z określeniem potencjalnej możliwości sprzedaży aktywa w przyszłości.

W oparciu o powyższe Bank wyodrębnił w swojej działalności następujące modele biznesowe:

- a. „utrzymywanie” – ten model biznesowy przewiduje utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych. Bank przyjął taki model biznesowy dla pozycji należności od sektora finansowego oraz w odniesieniu do pożyczek i kredytów udzielanych klientom. Bank wziął pod uwagę fakt dokonywania w przeszłości i przyszłości sprzedaży portfeli kredytowych. Transakcje takie zawsze jednak dotyczyły i w zamierzeniu Banku będą dotyczyć wyłącznie portfeli ze zidentyfikowaną utratą wartości, dla których nie są przewidywane dalsze odzyski. Celem Banku jest osiąganie korzyści ekonomicznych z posiadanych portfeli kredytowych w całym cyklu życia produktów, a ewentualna sprzedaż dotyczy portfeli, z których korzyści takie nie będą już uzyskiwane,
- b. „utrzymywanie i sprzedaż” – ten model biznesowy przewiduje zarówno utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskiwania umownych przepływów pieniężnych jak i ich sprzedaż. Bank przyjął taki model biznesowy w odniesieniu do portfela dłużnych papierów wartościowych, klasyfikowanych obecnie, w warunkach MSR 39, do portfela AFS,
- c. „inne” – ten model dotyczy aktywów finansowych, których nie można zaliczyć ani do modelu biznesowego „utrzymywanie”, ani do „utrzymywanie i sprzedaż”.

W oparciu o tak zidentyfikowane modele biznesowe Bank przeprowadził klasyfikację bilansową aktywów finansowych oraz określił modele ich wyceny.

Dla celów określenia charakterystyki przepływów pieniężnych Bank dokonał kompleksowego przeglądu zapisów umownych dla poszczególnych portfeli produktów. Bank przeprowadził testy SPPI (solely payments of principal and interest), uwzględniając w ich interpretacji czynniki zarówno jakościowe jak i ilościowe. Bank przyjął poniższe metody wyceny dla istotnych grup aktywów finansowych :

- a. Portfele kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz należności od podmiotów bankowych Bank zakwalifikował do portfela „utrzymywanie”. Aktywa te zdały pozytywnie przeprowadzone testy SPPI, Bank będzie wyceniał je według zamortyzowanego kosztu,
- b. Dłużne papiery wartościowe Bank zakwalifikował do portfela „utrzymywanie i sprzedaż”. Bank będzie je wyceniał według ich wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody,
- c. Instrumenty kapitałowe, w szczególności posiadane akcje Visa Inc., Bank zakwalifikował do portfela „sprzedaż”. Bank będzie wyceniał je według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym na rachunek zysków i strat. Bank dokona przekwalifikowania tego składnika aktywów z kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. Skumulowane zyski/straty ujmowane dotychczas w innych całkowitych dochodach będą w warunkach MSSF 9 odnoszone do wyniku finansowego.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację aktywów finansowych

Aktywa finansowe	MSR 39	MSSF 9
Należności od klientów	aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Należności od banków i instytucji finansowych	aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży_dłużne papiery wartościowe	aktywa wyceniane według wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody	aktywa wyceniane według wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży_kapitałowe papiery wartościowe	aktywa wyceniane według wartości godziwej odnoszonej na inne całkowite dochody	aktywa wyceniane według wartości godziwej odnoszonej do rachunku zysków i strat

Implementacja MSSF 9 nie będzie skutkowała w Banku koniecznością istotnych przekwalifikowań składników aktywów pomiędzy poszczególnymi metodami wyceny. Mając na uwadze rozbieżności interpretacyjne, Bank nie podjął decyzji o zastosowaniu modelu wyceny według wartości godziwej odnoszonej na rachunek zysków i strat w odniesieniu do kredytów, dla których formuła stopy procentowej jest oparta o mnożnik.

Bank, na podstawie analiz zapisów umów produktowych wstępnie zakładał, że będzie stosował taki model wyceny w odniesieniu do portfela kart kredytowych. Mając jednak na uwadze argumenty wskazane przez Komisję Nadzoru Finansowego, zawarte w piśmie do banków komercyjnych z dnia 12 grudnia 2017 roku, Bank podjął decyzję o zastosowaniu wyceny według zamortyzowanego kosztu. Bank dokonał kalkulacji wartości bilansowej tego portfela na dzień 31 grudnia 2017 roku w oparciu o obie metodologie, a uzyskane wyniki nie wskazują na istotne różnice. Wartość bilansowa portfela kart kredytowych w zamortyzowanym koszcie wyniosła 95 mln zł, w wartości godziwej 96,1 mln zł. Ewentualny efekt wyceny portfela kart kredytowych według wartości godziwej nie spowodowałby zatem istotnego wpływu na jego wycenę bilansową.

Jednocześnie Bank podjął działania mające na celu zmianę zapisów umów z klientami tak, by nie budziły one wątpliwości co do zastosowania w odniesieniu do portfeli kredytowych wyceny według zamortyzowanego kosztu, zgodnie z wymaganiami standardu MSSF 9.

Standard MSSF 9 wprowadza istotne zmiany w zakresie oceny utraty wartości aktywów finansowych.

W warunkach MSSF 9 Bank będzie szacował odpisy na oczekiwane straty kredytowe w oparciu o analizę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy lub w horyzoncie trwania życia ekspozycji, w zależności od faktu zidentyfikowania zdarzenia powodującego istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego. Estymacje parametrów szacowania odpisów są korygowane w oparciu o oczekiwania względem sytuacji makroekonomicznej, tzw. forward looking.

Bank, począwszy od 2018 roku, wdrożył metodologię szacowania oczekiwanych strat kredytowych. Zgodnie z zapisami standardu i zaproponowaną metodyką portfel należności zostanie podzielony na 3 segmenty:

- Segment 1 (Stage 1): pierwotny segment rozpoznawania należności. Aktywa finansowe, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od momentu początkowego ujęcia i dla których odpis ustala się na poziomie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych,
- Segment 2 (Stage 2): należności charakteryzujące się przesłanką wskazującą na istotny wzrost ryzyka kredytowego, dla których oczekiwane straty kalkulowane w całym horyzoncie trwania ekspozycji,
- Segment 3 (Stage 3): należności z utratą wartości, odpowiadające grupie kredytów z utratą wartości identyfikowana aktualnie zgodnie z MSR 39. Oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie trwania ekspozycji.

Opracowana przez Bank metodologia szacowania oczekiwanych strat kredytowych obejmuje w szczególności modelowanie parametrów PD dla portfeli klasyfikowanych według obecnych regulacji do grupy bez utraty wartości (stage 1 oraz stage 2). Bank zweryfikował kryteria klasyfikacji do grupy ze znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego, biorąc pod uwagę klasę opóźnień, wartość scoringu behawioralnego oraz szereg zmiennych opisujących przyszłą terminowość spłat. Kluczową zmienną uwzględnioną w klasyfikacji jest osiągnięcie przez ekspozycję opóźnienia 30 dni. Dodatkowymi kryteriami stosowanymi w kwalifikacji do Segmentu 2 są: kwarantanna po przekwalifikowaniu umowy do kategorii bez utraty wartości po uprzednio przeprowadzonej restrukturyzacji oraz posiadanie przez klienta innych umów w Segmentie 2. Metodologia szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości wykorzystuje aproksymowanie przyszłego poziomu prawdopodobieństwa utraty wartości w oparciu o kumulatywne krzywe default.

Oszacowania względem oczekiwanego poziomu strat są weryfikowane z oczekiwaniami względem rozwoju sytuacji makroekonomicznej skwantyfikowanej w oparciu o analizę scenariuszową z wykorzystaniem modeli statystycznych. Ostateczna wartość korekty z tytułu oczekiwań dotyczących sytuacji makroekonomicznej jest zatwierdzana przez Zarząd Banku. Bank uwzględnia w podstawie szacowania odpisu zarówno wartość bilansową należności, jak i poziom niewykorzystanych linii kredytowych. Bank przyjął ostrożne założenie o pełnym wykorzystaniu linii kredytowych na potrzeby szacowania odpisu. Poziom LGD przyjmowany do szacowania odpisu odpowiada LGD estymowanemu na potrzeby szacowania odpisu dla należności z utratą wartości. Analogicznie do modeli LGD, modele PD są objęte zaimplementowanym w Banku procesem zarządzania ryzykiem modeli.

Implementacja standardu MSSF 9 wpłynęła na wzrost wartości salda odpisów na należności bez utraty wartości z dniem 1 stycznia 2018 roku. Dodatkowo Bank w ramach szacowania odpisu zidentyfikował portfele, dla których zostały zastosowane korekty ze względu na oczekiwaną sytuację makroekonomiczną oraz niepewność w szacowaniu części parametrów, tzw. forward looking.

Skutki zmiany w zakresie metody wyceny oczekiwanych strat kredytowych na datę wdrożenia MSSF 9 Bank odniesie jednorazowo na pomniejszenie zysków zatrzymanych. Poniższa tabela przedstawia wpływ nowego standardu na bilans otwarcia roku 2018.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na bilans otwarcia roku 2018

Wartość oczekiwanych strat kredytowych dla Stage 1 i Stage 2 na 01.01.2018	MSR 39	MSSF 9	zmiana
Należności od banków	(12)	(3)	9
Należności od klientów	(42 152)	(144 728)	(102 576)
kredyt hipoteczny	(5 142)	(17 734)	(12 592)
stage 1		(5 276)	
stage 2		(12 458)	
karta kredytowa	(359)	(1 562)	(1 203)
stage 1		(1 093)	
stage 2		(469)	
kredyt gotówkowy	(36 338)	(122 675)	(86 337)
stage 1		(80 838)	
stage 2		(41 837)	
pozostałe kredyty i pożyczki	(313)	(2 757)	(2 444)
stage 1		(1 628)	
stage 2		(1 129)	
Inwestycyjne aktywa finansowe	-	(440)	(440)
Inne aktywa	(9 400)	(9 756)	(356)
Pozabilansowe zobowiązania wobec klientów	-	(4 512)	(4 512)
RAZEM	(51 564)	(159 439)	(107 875)
PODATEK	-	-	20 496
WPLÝW NETTO	-	-	(87 379)

Poniższa tabela przedstawia wartość bilansową pozycji aktywów i zobowiązań Banku wynikającą z implementacji MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku.

(w tys. zł)	MSR 39	MSSF 9	zmiana
Należności od banków	99 025	99 034	9
Należności od klientów	11 731 301	11 628 725	(102 576)
Inne aktywa	36 490	36 134	(356)
Rezerwy	2 164	7 116	4 952

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych i zobowiązań zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym w wyniku wdrożenia MSSF 9 nie uległa zmianie. Wdrożenie MSSF 9 pozostało bez wpływu na wartość zobowiązań finansowych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

W obszarze rachunkowości zabezpieczeń, Bank zdecydował się, w oparciu o zapis par. 7.2.21 MSSF 9, na kontynuację stosowania wymogów i relacji zabezpieczających wynikających z MSR 39.

Łączna wartość wpływu MSSF 9 w kwocie 107 875 tys. zł oraz wynikający z wdrożenia efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 20 496 tys. zł pomniejszył saldo zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku. Dodatkowo na dzień pierwszego

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

ujęcia, Bank dokonał reklasyfikacji do pozycji zysków zatrzymanych kwoty funduszu z aktualizacji wyceny aktywów finansowych, dla których przyjęto model wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat w kwocie 2 595 tys. zł.

Dla potrzeb pomiaru i oceny poziomu adekwatności kapitałowej, Bank podjął decyzję o amortyzowaniu wpływu MSSF 9, zgodnie z możliwością określoną zapisami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 roku w sprawie rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne. Rozporządzenie to określa, że jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier 1 w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, Bank ma możliwość uwzględnienia w kapitale Tier 1 określonej wskaźnikiem dla kolejnych 5 lat okresu przejściowego, części zwiększonych odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

W efekcie wdrożenia MSSF 9 oraz przy zastosowaniu do obliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych powyżej wskazanych regulacji okresu przejściowego, współczynnik kapitału Tier 1 oraz całkowity współczynnik kapitałowy Banku nie ulegną istotnemu obniżeniu.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

(w tys. zł)	MSR 39	MSSF 9*	zmiana
Fundusze własne	1 645 114	1 624 758	(20 356)
Współczynnik Tier 1	13,61%	13,41%	(0,20%)
Łączny współczynnik kapitałowy	16,01%	15,82%	(0,19%)

*wartości oszacowane na podstawie danych na 1 stycznia 2018 roku

2.4. Zmiany prezentacyjne w sprawozdaniu finansowym

W 2017 roku Bank uwzględnił w kalkulacji efektywnej stopy procentowej przychody i koszty bezpośrednio związane z kredytami gotówkowymi, które tworzą ich integralną część.

W wyniku dokonanej korekty zmianie uległy dane porównawcze za rok 2016. Zmiany te mają charakter reklasyfikacyjny pomiędzy pozycjami rachunku zysków i strat i pozostają bez wpływu na wynik finansowy netto Banku. Dane szczegółowe zawarte są w poniższej tabeli.

Zmiana danych prezentacyjnych za rok 2016

(w tys. zł)	2016	korekta	2016 przekształcone
Przychody z tytułu odsetek	842 099	703	842 802
Przychody z tytułu prowizji	109 932	(9 859)	100 073
Koszty z tytułu prowizji	(47 990)	2 984	(45 006)
Koszty działania Banku	(458 463)	6 172	(452 291)

Sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku – dane przekształcone

(w tys. zł)	2016	korekta	2016 przekształcone
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	842 099	703	842 802
Koszty z tytułu odsetek	(202 499)		(202 499)
Wynik z tytułu odsetek	639 600	703	640 303
Przychody z tytułu prowizji	109 932	(9 859)	100 073
Koszty z tytułu prowizji	(47 990)	2 984	(45 006)
Wynik z tytułu prowizji	61 942	(6 875)	55 067
Wynik operacji finansowych	48 297	-	48 297
Wynik z pozycji wymiany	3 147	-	3 147
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	(11 911)	-	(11 911)
Wynik działalności bankowej	741 075	-	734 903
Pozostałe przychody operacyjne	79 172	-	79 172
Pozostałe koszty operacyjne	(19 661)	-	(19 661)
Koszty działania Banku	(458 463)	6 172	(452 291)
Amortyzacja	(35 173)	-	(35 173)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(126 722)	-	(126 722)
Wynik brutto z działalności operacyjnej	180 228	-	180 228
Zysk (strata) brutto	180 228	-	180 228
Podatek dochodowy	(38 246)	-	(38 246)
Zysk (strata) netto	141 982	-	141 982
Inne całkowite dochody - pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(23 110)	-	(23 110)
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	(23 766)	-	(23 766)
- w tym podatek odroczony	5 576	-	5 576
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto i wartość godziwą (wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy):	656	-	656
- w tym podatek odroczony	(154)	-	(154)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	-	-	-
Razem inne całkowite dochody	(23 110)	-	(23 110)
Dochody całkowite netto, razem	118 872	-	118 872

2.5. Podstawa sporządzenia

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję kosztu historycznego, za wyjątkiem wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy lub przez inne całkowite dochody, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane

są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.6. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2016</i>
USD	3,4813	4,1793
EUR	4,1709	4,4240
CHF	3,5672	4,1173
GBP	4,7001	5,1445
SEK	0,4243	0,4619
NOK	0,4239	0,4868
DKK	0,5602	0,5951
CZK	0,1632	0,1637

Powyższe kursy walutowe są stosowane w Banku w szczególności w związku z wprowadzeniem w roku 2017 obsługi walutowej klientów detalicznych.

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.7. Portfel kredytów denominowanych w walucie obcej

Bank posiada portfel walutowych kredytów hipotecznych.

W dniu 1 sierpnia 2017 roku Prezydent RP przedstawił projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągali kredyt mieszkaniowy oraz o

podatku dochodowym od osób prawnych. Projekt ustawy ma na celu m. in. zliberalizowanie warunków, które powinny zostać spełnione podczas ubiegania się o wsparcie ze środków Funduszu Wsparcia Kredytobiorców oraz wprowadza nowy instrument prawny umożliwiający „odwalutowanie” kredytów indeksowanych lub denominowanych do walut obcych z inicjatywy banku. Istotną zmianą przewidzianą w projekcie ustawy jest możliwość uzyskania przez kredytodawcę środków finansowych z Funduszu Restrukturyzacyjnego z przeznaczeniem na wsparcie dobrowolnej restrukturyzacji, polegające na pokryciu środkami z nowo powołanego Funduszu Restrukturyzacyjnego różnicy między wartością bilansową należności restrukturyzowanej i wartością bilansową należności zrestrukturyzowanej. Wartości tych należności mają być ustalane odpowiednio w oparciu o kurs średni Narodowego Banku Polskiego z dnia poprzedzającego dzień zawarcia umowy oraz kurs średni Narodowego Banku Polskiego z dnia zawarcia umowy. Kredytodawca może wystąpić o przyznanie środków z przeznaczeniem na dobrowolną restrukturyzację należności restrukturyzowanych do wysokości wniesionej przez bank kwartalnej wpłaty. Wsparcie dobrowolnej restrukturyzacji nie dotyczy przypadków, gdy ustalenie całkowitej kwoty kapitału kredytu mieszkaniowego w wyniku dobrowolnej restrukturyzacji nastąpiło z wykorzystaniem kursu niższego niż kurs zastosowany przez kredytodawcę przy wypłacie tego kredytu. W przypadku gdy środki wpłacone przez bank do Funduszu Restrukturyzacyjnego nie zostaną wykorzystane, Rada Funduszu podejmie uchwałę o podziale niewykorzystanych środków, wynikających z tej wpłaty. Projekt ustawy przewiduje także możliwość wydania przez Komisję Nadzoru Finansowego rekomendacji dla banków, określającej zasady wyznaczania kolejności dobrowolnej restrukturyzacji należności restrukturyzowanych, mając na uwadze stabilność systemu finansowego i sprawne wykorzystywanie środków Funduszu Restrukturyzacyjnego. Projekt ustawy o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy oraz o podatku dochodowym od osób prawnych w dniu 1 sierpnia 2017 roku został skierowany do Sejmu (nr druku 1863). W dniu 13 października 2017 roku odbyło się pierwsze czytanie projektu, podczas którego szczegółowo zaprezentowano zakres zmian przewidzianych w proponowanej regulacji. Po pierwszym czytaniu projekt ustawy został skierowany do dalszych prac w Komisji Finansów Publicznych. W dniu 9 lutego 2018 roku rząd wyraził pozytywne stanowisko wobec propozycji zawartych w prezydenckim projekcie nowelizacji ustawy o wsparciu finansowym dla kredytobiorców, znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, bez względu na walutę udzielonego kredytu mieszkaniowego. Na dzień przygotowywania niniejszej informacji status legislacyjny projektu ustawy nie uległ zmianie.

2.8. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Jako aktywa do sprzedaży Bank kwalifikuje składniki aktywów, których wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich wykorzystanie. Do kategorii aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży zaliczane są składniki, które przeznaczone są do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie oraz sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej.

Aktywa do sprzedaży ujmuje się w księgach w wartości niższej z dwóch:

- wartości bilansowej z dnia poprzedzającego kwalifikację składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży,
- wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.9. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Wyliczone na tej podstawie stawki amortyzacji wynoszą:

Typ

Urządzenia telekomunikacyjne	10,0 - 20,0 %
Pozostałe środki trwałe	10,0 - 20,0 %
Środki transportu	14,0 - 20,0 %
Sprzęt komputerowy	10,0 - 33,3 %
Inwestycje w obcych środkach trwałych*	10,0 - 38,0 %

**amortyzacja jest naliczana w okresie nie dłuższym niż okres umowy najmu*

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów weryfikowana jest corocznie. Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

2.10. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac rozwojowych

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych przedstawia się następująco:

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	3-5 lat	2-8 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy - metodą liniową.	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania – coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

2.11. Leasing

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe Bank (leasingobiorca) ujmuje jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu.

Począwszy od okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2019 roku w obszarze ujmowania i prezentacji leasingu będzie obowiązywał nowy standard sprawozdawczy MSSF 16.

MSSF 16 „Leasing” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 13 stycznia 2016 roku. Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją zgodnie z MSR 17, tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeśli leasingobiorca, w zamian za wynagrodzenie, ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad używaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas. Umowę można uznać za umowę leasingu, jeśli spełnia następujące kryteria:

- wypełnienie warunków umowy dotyczy określonego składnika aktywów, który jest możliwy do zidentyfikowania jednoznacznie lub w sposób dorozumiany, a leasingodawca nie może posiadać istotnego prawa do zamiany,
- umowa przekazuje prawo do kontroli nad używaniem składnika aktywów w zamian za wynagrodzenie. Leasingobiorca posiada prawo do użytkowania i otrzymywania korzyści ekonomicznych z użytkowania tego aktywa.

W Banku regulacje standardu MSSF 16 będą dotyczyły umów wynajmu budynków (siedziba Banku i placówki bankowe) oraz leasingu środków transportu. Bank jest w trakcie analiz powyższych umów oraz oceny wpływu MSSF 16 na stosowane zasady rachunkowości.

2.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych pozostałych kosztach lub przychodach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

2.13. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,

- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje, inne niż instrumenty pochodne, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Bank zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Papiery wartościowe utrzymywane do terminów zapadalności Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu. Mogą podlegać odpisom aktualizującym w przypadku utraty wartości.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych.

b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

W roku 2017 i roku 2016 Bank nie zakwalifikował żadnych z pozycji aktywów do kategorii utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień bilansowy, bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe),
- aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem,
- aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności obejmują należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Zostały one wycenione według zamortyzowanego kosztu i mogą podlegać odpisom aktualizującym w przypadku utraty wartości.

Pozostałe aktywa finansowe zaliczane są do kategorii **dostępne do sprzedaży**. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany długotrwałą lub znaczącą utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy zasadniczo wszystkie korzyści i ryzyka związane z aktywem finansowym są przenoszone poza Bank, a także gdy Bank traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

2.14. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

a. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zaksięgowanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,
- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej,

- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi,
- wystąpienie utraty wartości w następstwie zdarzeń wskazanych powyżej na innym rachunku kredytobiorcy tzw. zarażanie.

Bank ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Bank włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Bank stosuje metodologię tworzenia odpisów IBNR opartą na podejściu statystycznym, która pozwala na szacownie strat generowanych przez portfel produktów detalicznych oraz transakcji na rynku międzybankowym, dla których przesłanka utraty wartości wystąpiła, ale nie została jeszcze zaobserwowana (nie była możliwa do zaobserwowania, np. klient stracił pracę, jednak kredyt jest nadal spłacany terminowo).

Bank dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego.

Dla zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystywanych linii kredytowych Bank nie tworzy odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.

W maju 2017 roku Bank zidentyfikował dodatkowy portfel homogeniczny w modelu LGD (Loss Given Default) dla kredytów konsumpcyjnych. Wydzielony portfel stanowią umowy ugody podpisywane z klientami, którzy ze względu na poprawę sytuacji finansowej deklarują chęć spłaty należności uprzednio wypowiedzianych. W modelu LGD dla segmentu ugód zastosowano 4-letni horyzont rozpoznawania odzysków. W wyniku wdrożenia zmiany poziom odpisów z tytułu utraty wartości zmniejszył się o 11,4 mln zł co stanowiło 1,7% całkowitego poziomu odpisów.

Począwszy od listopada 2017 roku Bank wprowadził bardziej ostrożne założenia w algorytmie identyfikacji przesłanki utraty wartości. Zmiany polegają na klasyfikacji wszystkich należności klienta do kategorii z utratą wartości pod warunkiem identyfikacji utraty wartości na co najmniej jednej należności klienta. Zmiana nie wpłynęła na całkowity poziom odpisów, należności przekwalifikowane do kategorii z utratą wartości były pokryte adekwatnym odpisem w ramach IBNR.

b. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości (wystąpienie znacznych trudności finansowych emitenta, niedotrzymanie przez emitenta postanowień umownych, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą, zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacja emitenta), skumulowane straty ujęte dotychczas w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitałów z aktualizacji wyceny do rachunku zysków i strat. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w zyskach i stratach, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości, kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

2.15. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są wg wartości godziwej, którą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, a w przypadku braku takiego rynku, w oparciu o techniki wyceny bazujące na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia lub jako zobowiązania, gdy ich wartość jest ujemna.

Ujęcie zmian wartości godziwej w księgach uzależnione jest od faktu desygnacji instrumentu pochodnego do rachunkowości zabezpieczeń, a w przypadku takiej desygnacji, także od rodzaju pozycji zabezpieczanej. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych nie desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone bezpośrednio do zysku lub straty.

Bank korzysta ze zwolnienia wewnątrzgrupowych transakcji pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym z obowiązku rozliczania poprzez kontrahenta centralnego oraz obowiązku wymiany zabezpieczeń przewidzianych odpowiednio art. 4 ust. 1. oraz art. 11 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 roku w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (tzw. rozporządzenie EMIR).

Bank posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Transakcje wymiany stopy procentowej - Interest rate swap (IRS)

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Transakcje terminowej wymiany walutowej (w tym z rozliczeniem różnicowym) – FX Forward, Non deliverable forward (NDF)

W odniesieniu do instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń Bank stosuje:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub

- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Bank stosuje politykę rachunkowości w zakresie rachunkowości zabezpieczeń zgodną z MSR 39 zatwierdzonym przez UE (tzw. wersja 'carve out'), znosząc niektóre ograniczenia wynikające z pierwotnego brzmienia MSR 39. W związku z implementacją przez Bank MSSF 9, po raz pierwszy, począwszy od 1 stycznia 2018 roku, a pośrednio również w celu zachowania spójności sprawozdawczej w ramach Grupy Kapitałowej Société Generale, Bank skorzysta z przepisów przejściowych zgodnie z art 7.2.21 MSSF 9 i dopuszczonej przez standard możliwości kontynuowania rachunkowości zabezpieczeń w oparciu o wymogi MSR 39.

2.16. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i /lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie. Jeśli zabezpieczenie dotyczy tylko wyszczególnionych rodzajów ryzyka, które przypisać można pozycji zabezpieczanej, to ujęcie zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, która nie jest związana z zabezpieczanym ryzykiem, następuje zgodnie z ogólnymi zasadami dla danej kategorii instrumentów finansowych (np. wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów).

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się rachunku wyników. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy powiązanie zabezpieczające zostaje unieważnione. Każdą korektę wartości bilansowej

zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w rachunku wyników. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

2.17. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na wynik finansowy. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w rachunku wyników.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przeklasyfikowywane są z innych całkowitych dochodów do rachunku wyników w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaśł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, są nadal wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Bank przestał spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w innych całkowitych dochodach łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

2.18. Zapasy

Zapasy są wyceniane według ceny nabycia, z uwzględnieniem wartości odpisów z tytułu utraty wartości. Cena nabycia uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku. Cenę nabycia ustala się w oparciu o metodę „ceny ewidencyjnej”.

2.19. Pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na należności wątpliwe. Odpis szacowany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu. Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

2.20. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku oraz w skarbcach, bankomatach i wpłatomatach.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych.

2.21. Zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- a. taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
- b. zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
- c. zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Taką metodą wyceny jest stosowana w odniesieniu do zobowiązań wobec banków, zobowiązań wobec klientów oraz wyemitowanych przez Bank dłużnych papierów wartościowych.

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnica odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

2.22. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Bank spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

2.23. Odprawy emerytalne

Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których

dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. W okresach pomiędzy ustalaniem wartości bieżącej zobowiązania Bank aktualizuje kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia niezbędną do prawidłowej oceny rezerwy.

2.24. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem Banku.

Do kapitałów Banku zaliczane są także niepodzielone zyski i ewentualne niepokryte straty z poprzednich okresów.

Kapitał zakładowy jest wykazany w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku netto, zgodnie ze statutem Banku. Jest tworzony na pokrycie strat bilansowych.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży, różnice z wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiących efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych z uwzględnieniem odroczonego podatku dochodowego. Na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży łączne skutki zmiany wartości godziwej odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny zostają wyksięgowane (odwrócone). Całość lub odpowiednio część dokonanego uprzednio odpisu aktualizującego zwiększa lub zmniejsza wartość danego składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Skutki zmian wartości godziwej są wyksięgowywane w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

2.25. Przychody i koszty

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Bank uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

a. Przychody i koszty odsetkowe

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki otrzymane lub należne z tytułu kredytów, środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych, depozytów udzielonych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki naliczone lub zapłacone od depozytów klientów, środków pozyskanych na rynku międzybankowym oraz koszty odsetkowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Wynik odsetkowy zawiera również przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych przez Bank do rachunkowości zabezpieczeń.

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości wynikającej z wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wypływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, do wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Odsetki naliczone od należności, dla których rozpoznano utratę wartości, zaliczane są do przychodów według stopy procentowej wykorzystywanej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów wyceny utraty wartości, w części możliwej do odzyskania.

Prowizje za udzielenie pożyczek i kredytów rozliczane są w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, przy uwzględnieniu kosztów udzielenia kredytu. Prowizje te ujmowane są jako przychód odsetkowy.

Prowizje i opłaty zawierają wynagrodzenie otrzymane w związku z czynnościami związanymi z zawarciem umów ubezpieczeniowych dystrybuowanych wśród klientów kredytowych, które rozpoznawane są zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 2.25h.

b. Prowizje

Głównymi pozycjami przychodów prowizyjnych Banku są przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego, przychody z tytułu opłat i prowizji za prowadzenie rachunków klientów, z tytułu opłat od udzielanych kredytów i pożyczek oraz z tytułu obsługi kart kredytowych. Koszty prowizyjne obejmują w szczególności koszty obsługi kart płatniczych i kredytowych oraz koszty prowizji za pośrednictwo kredytowe. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji, dla których nie znajduje zastosowanie metoda efektywnej stopy procentowej ujmowane są zgodnie z zasadą memoriału w chwili wykonania usługi i prezentowane są w rachunku wyników w linii przychodów i kosztów prowizyjnych.

c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują wynik osiągnięty przez Bank na działalności niezwiązanej bezpośrednio z działalnością finansową. W szczególności są to przychody i koszty z tytułu sprzedaży, usług świadczonych na rzecz franczyzobiorców oraz z tytułu odzysków z wierzytelności spisanych wcześniej do ewidencji pozabilansowej.

Koszty są rozpoznawane zgodnie z zasadą memoriałową, czyli w okresach, których dotyczą, niezależnie od daty dokonania płatności.

d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych

Do wyniku z pozycji wymiany zaliczane są w szczególności zrealizowane i niezrealizowane dodatnie i ujemne różnice kursowe z tytułu obsługi walutowych rachunków bieżących klientów, od operacji transferu środków walutowych, z tytułu obsługi produktu hipotecznego indeksowanego i źródeł jego finansowania oraz rozliczenia płatności fakturowych.

W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń instrumentów finansowych do wartości godziwej. W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje również kwoty uzyskanych dochodów z tytułu posiadania kapitałowych instrumentów finansowych.

e. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

f. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Przychody z tytułu premii za utrzymanie portfela umów ubezpieczenia ujmowane są w trakcie okresu rozliczeniowego, którego dotyczy spełnienie warunków wypłaty premii.

g. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

h. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji w księgach rachunkowych Banku, konieczne jest określenie stopnia bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji.

Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez Bank wyłącznie z instrumentem finansowym tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

Przy braku spełnienia wspomnianych warunków, Bank dodatkowo dokonuje szczegółowej analizy treści ekonomicznej produktu, w tym spełnienia kryteriów niezależności umów ubezpieczenia od oferowanych instrumentów finansowych poprzez ustalenie między innymi:

- stopnia sprzedaży produktów łączonych tj. procentowego udziału instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu banku,
- średniego rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową oraz bez elementu ubezpieczenia,
- możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,
- przy braku wymogu zawarcia przez klienta umowy ubezpieczeniowej do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - ilości zbliżonych warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Bank łącznie z instrumentem finansowym (procentowy udział w całym portfelu kredytowym - w podziale instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku),
- ilości rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

- ilości umów ubezpieczenia kontynuowanych po wcześniejszej spłacie kredytu, wraz z informacją o produktach kredytowych, z którymi były powiązane,
- zakresu czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia;
- efektów analizy raportów zarządczych dotyczących wyników poszczególnych instrumentów finansowych zgodnie z ofertą produktową banku, usług bankowych.

W rezultacie powyższej analizy Bank identyfikuje, które kredyty i polisy ubezpieczeniowe, zgodnie z modelem bancassurance przyjętym przez Bank, stanowią transakcje powiązane.

Księgowe ujmowanie kosztów i przychodów z tytułu bancassurance dla transakcji powiązanych

Transakcja dzielona jest na elementy, w odniesieniu do których przychody będą alokowane oddzielnie:

- wynagrodzenie za usługi świadczone w momencie podpisania polisy ubezpieczeniowej - zgodnie z MSR 18 należy kwalifikować jako opłaty uzyskiwane z tytułu realizacji istotnej czynności oraz ujmować jednorazowo w przychodach z tytułu prowizji,
- opłata powiązana z udzielonym kredytem - wynagrodzenie Banku pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu podpisania polisy ubezpieczeniowej oraz pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu usług wykonywanych po podpisaniu umowy, należy traktować jako przychody z tytułu udzielenia kredytu. W związku z tym ta część wynagrodzenia jest uwzględniona w efektywnej stopie procentowej i wykazywana w przychodach odsetkowych,
- wynagrodzenie za usługi świadczone przez Bank w okresie obowiązywania polisy ubezpieczeniowej – ta część wynagrodzenia (przychodów) za usługi bieżące jest odroczone i amortyzowana liniowo w przychodach z tytułu prowizji w okresie życia polisy (część odroczone), zgodnie ze stopniem zaawansowania usługi.

Podział wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń dokonywany jest w proporcji wartości godziwej instrumentu finansowego (kredytu) oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa, z uwzględnieniem wartości wynagrodzenia z tytułu świadczenia dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego) w stosunku do sumy obu tych wartości. W kalkulacji podziału wynagrodzenia Bank bierze również pod uwagę wartość świadczonych przez Bank usług posprzedażowych.

Ustalenie wartości godziwej usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego (z uwzględnieniem wartości usług posprzedażowych) jest dokonywane na podstawie analizy cen rynkowych.

Ustalenie wartości godziwej dla instrumentu finansowego opiera się na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą, zgodnie z MSSF 13, co stanowi wiarygodne przybliżenie wartości godziwej.

Przychody Banku ujmowane są w kwocie netto. W związku z tym konieczne jest wyliczenie oczekiwanych zwrotów wynagrodzenia Banku z tytułu przedterminowych spłat kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank tworzy rezerwę do wysokości przyszłych spodziewanych zwrotów dla:

- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,
- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu usług posprzedażowych. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,

- * części odroczonej rozliczanej według zamortyzowanego kosztu, jako element korygujący efektywną stopę procentową. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu odsetek w sytuacji wystąpienia zwrotów.

I. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi

Wynagrodzenie z tytułu produktów niepowiązanych/samodzielnych stanowi wynagrodzenie za wykonanie istotnej czynności i nie wymaga od Banku realizacji jakichkolwiek innych usług, szczególnie w następstwie sprzedaży. W związku z tym wynagrodzenie należne lub otrzymane od towarzystw ubezpieczeniowych jest uznawane jako przychody powstałe w dniu rozpoczęcia obowiązywania bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

2.26. Podatki

a. Uwagi wstępne

Obowiązujące w Polsce przepisy podatkowe podlegają częstym zmianom, powodując istotne różnice w ich interpretacji i istotne wątpliwości w ich stosowaniu.

Organy podatkowe posiadają instrumenty kontroli umożliwiające im weryfikację podstaw opodatkowania (w większości przypadków w okresie poprzednich 5 lat obrotowych) oraz nakładania kar i grzywien.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie: nieuzasadnionego dzielenia operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje wymagają znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR stosuje się w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwia polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

W konsekwencji ustalenie zobowiązań podatkowych może wymagać istotnego osądu, w tym dotyczącego transakcji już zaistniałych, a kwoty obciążeń podatkowych prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku kontroli organów podatkowych.

b. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie obowiązywały na dzień bilansowy.

Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych wyliczana jest zgodnie z krajowymi zasadami podatkowymi zawartymi w Ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

c. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty podatku dochodowego wymagające zapłaty w przyszłych okresach, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty przewidziane w przyszłych okresach do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych,
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Różnice przejściowe są to różnice między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań a jego wartością podatkową. Różnicami przejściowymi mogą być:

- dodatnie różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot do opodatkowania uwzględnianych w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona,
- ujemne różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot podlegających odliczeniu podatkowemu w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach, w odniesieniu do pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w odniesieniu do pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustalana jest przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Wykazywana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerwy i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, z tym, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnosi się również na kapitał z aktualizacji.

2.27. Ważniejsze szacunki i osądy

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSR/ MSSF wymaga dokonania przez Zarząd pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane regularnym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków.

Główne założenia/subiektywne oceny przyjęte przy dokonywaniu szacunków dotyczą przede wszystkim:

■ Utrata wartości kredytów i pożyczek

Przyjęte założenia dotyczące szacowania utraty wartości kredytów i pożyczek zostały opisane w punkcie 2.14. Wartość utraty wartości w odniesieniu do należności od banków została zaprezentowana w nocie 16, a w odniesieniu do należności od klientów w nocie 17 sprawozdania finansowego.

■ Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne wymaga przyjęcia założeń dotyczących wielkości oraz terminów wystąpienia tych przepływów oraz ewentualnych zmian. Informacje o oszacowanej przez bank utracie wartości aktywów trwałych zawarte są w nocie 20.

■ Przychody z tytułu ubezpieczeń

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji sprzedaży produktów ubezpieczeniowych Bank określa stopień bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji oraz szereg kryteriów.

Na każdą datę bilansową Bank dokonuje oszacowania rezerwy na zwroty wynagrodzenia związane z przedterminowym skróceniem sprzedanych polis ubezpieczeniowych, w szczególności wynikających ze

spląt kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank dokonuje tego oszacowania w oparciu o historyczne dane dotyczące wcześniejszych spląt kredytów.

Wartość przychodów z tytułu ubezpieczeń została zaprezentowana w nocie 5.

▪ Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Okres użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych to okres ekonomicznej użyteczności aktywów, w którym według oczekiwań Banku aktywa trwałe i wartości niematerialne będą wykorzystywane i z tego tytułu osiągnięte zostaną korzyści ekonomiczne. W nocie 2.9 i 2.10 przedstawione są stawki amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

▪ Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Informacje o wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały zaprezentowane w nocie 21.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody z tytułu odsetek

(w tys. zł)	2017	2016*
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	867 151	843 563
Przychody z tytułu lokat w bankach	8 403	9 425
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów (osoby fizyczne):	827 441	814 046
- kredyty bez utraty wartości	784 162	771 763
- kredyty z utratą wartości	43 279	42 283
Przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	30 590	19 177
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków	717	915
Instrumenty pochodne zabezpieczające	(856)	(761)
RAZEM	866 295	842 802

*dane przekształcone

4. Koszty z tytułu odsetek

(w tys. zł)	2017	2016
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	203 986	200 128
Koszty z tytułu zobowiązań wobec banków i instytucji finansowych:	105 196	107 407
- Banki	100 272	101 288
- Instytucje finansowe	4 924	6 119
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów:	83 364	81 695
- Osoby fizyczne	83 364	81 695
Koszty z tytułu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	15 423	11 019
Koszty z tytułu kredytów udzielonych klientom	3	7
Instrumenty pochodne zabezpieczające	139	2 371
RAZEM	204 125	202 499

5. Przychody z tytułu prowizji

(w tys. zł)	2017	2016*
Przychody z tytułu prowizji od sprzedaży ubezpieczeń	49 900	57 863
Prowizje z tytułu operacji na rachunkach klientów	17 395	15 367
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	14 072	15 258
Prowizje i opłaty związane z udzielonymi kredytami	8 433	9 764
Pozostałe prowizje	2 594	1 821
RAZEM	92 394	100 073

*dane przekształcone

6. Koszty z tytułu prowizji

(w tys. zł)	2017	2016*
Prowizje za pośrednictwo kredytowe	10 873	11 807
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	28 122	30 159
Koszty z tytułu sprzedaży ubezpieczeń	1 009	1 873
Pozostałe prowizje i opłaty	1 805	1 167
RAZEM	41 809	45 006

*dane przekształcone

7. Wynik operacji finansowych

(w tys. zł)	2017	2016
Instrumenty pochodne zabezpieczające-zabezpieczenie przepływów pieniężnych	33	300
Instrumenty pochodne zabezpieczające- zabezpieczenie wartości godziwej	(1 780)	11 706
Przychody ze sprzedaży instrumentów kapitałowych*		36 252
Dywidendy otrzymane	77	39
Inne	142	-
RAZEM	(1 528)	48 297

* W roku 2016 są to przychody z tytułu transakcji wymiany akcji Visa Eur na Visa Inc.

8. Wynik z pozycji wymiany

(w tys. zł)	2017	2016
Przychody z pozycji wymiany	152 475	163 012
Koszty z pozycji wymiany	(148 387)	(159 865)
RAZEM	4 088	3 147

Wpływ na poziom przychodów i kosztów z pozycji wymiany miała w szczególności kontynuowana w 2017 roku obsługa produktu hipotecznego denominowanego w CHF i źródeł jego finansowania oraz rozliczenie płatności zobowiązań fakturowych Banku. Dodatkowo w listopadzie 2017 roku bank wprowadził do swojej oferty obsługę walutowych rachunków bieżących oraz realizację płatności walutowych na zlecenie klientów. Zarządzanie ryzykiem walutowym opisane jest w nocie 38.

9. Pozostałe przychody operacyjne

(w tys. zł)	2017	2016
Przychody ze sprzedaży-pozostałe*	145	24 593
Przychody z tytułu opłat windykacyjnych	15 726	17 191
Odzyski od należności spisanych z bilansu**	17 608	21 432
Przychody z refakturowania franczyzobiorców	3 254	2 493
Przychody z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzytelnościami	7 674	10 059
Rozwiązanie rezerwy na likwidację placówek	252	-
Rozwiązanie rezerw na przewidywane straty	490	538
Przychody z tytułu sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	-	130
Rozwiązanie rezerw na sprawy sporne	125	572
Odpisy aktualizujące należności	961	551
Inne	1 159	1 613
RAZEM	47 394	79 172

* w tym kwota ze sprzedaży SPV w roku 2016 24,3 mln zł.

** w tym kwota przychodu z tytułu sprzedaży portfela należności kredytowych Banku 9,4 mln zł w roku 2017 (10,4 mln zł w roku 2016).

Bank sprzedał w 2017 roku portfele kredytów niepracujących o wartości nominalnej kapitału 85,8 mln zł, W pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży portfeli kredytów niepracujących znajdujących się w ewidencji pozabilansowej Banku.

10. Pozostałe koszty operacyjne

(w tys. zł)	2017	2016
Z tytułu likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	692	965
Koszty windykacyjne i sądowe	5 968	9 345
Odpisy aktualizujące należności	1 610	1 232
Rezerwy na przewidywane straty	225	1 750
Rezerwy na likwidację placówek	743	-
Pozostałe rezerwy	174	25
Koszty franszyzy	1 341	669
Koszty reklamacji	609	744
Koszty z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzytelnościami	1 814	3 059
Koszty z tytułu sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	23	-
Inne	5 768	1 872
RAZEM	18 967	19 661

11. Koszty działania Banku

(w tys. zł)	2017	2016*
Koszty pracownicze	219 369	205 681
Wynagrodzenia	177 692	167 648
Ubezpieczenia społeczne	30 828	28 684
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	10 849	9 349
Koszty rzeczowe	229 511	246 610
Koszty najmu budynków	58 985	60 937
Usługi w zakresie promocji i reklamy	32 479	37 483
Koszty doradztwa i usług specjalistycznych	20 467	24 220
Usługi informatyczne i telekomunikacyjne	27 164	24 980
Koszty zakupu materiałów	10 179	11 453
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	14 401	24 040
Opłaty pocztowe	5 136	3 939
Podatki i opłaty	35 860	29 254
- w tym podatek bankowy	29 343	25 482
Koszty ubezpieczenia mienia	3 157	3 207
Koszt obsługi floty samochodowej	6 600	7 427
Pozostałe koszty rzeczowe	15 083	19 670
RAZEM	448 880	452 291

*dane porównawcze

12. Amortyzacja

(w tys. zł)	2017	2016
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	20 501	19 989
Amortyzacja wartości niematerialnych	15 753	15 184
RAZEM	36 254	35 173

13. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

(w tys. zł)	2017	2016
Utworzone odpisy aktualizujące	(166 358)	(160 988)
Osoby fizyczne	(166 357)	(160 966)
- odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(9 674)	(15 613)
Kredyt hipoteczny	(2 948)	(3 869)
Karta kredytowa	(85)	(178)
Kredyt gotówkowy	(4 851)	(9 581)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(1 790)	(1 985)
- odpis na należności z utratą wartości	(156 683)	(145 353)
Kredyt hipoteczny	(18 794)	(24 296)
Karta kredytowa	(2 395)	(5 130)
Kredyt gotówkowy	(123 780)	(107 545)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(11 714)	(8 382)
Banki	(1)	(22)
- odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(1)	(22)
Rozwiązane odpisy aktualizujące	44 454	34 266
Osoby fizyczne	42 346	25 526
- rozwiązanie odpisu na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	23 959	9 662

Kredyt hipoteczny	10 322	8 910
Karta kredytowa	256	114
Kredyt gotówkowy	10 896	258
Kredyty i pożyczki pozostałe	2 485	380
- rozwiązanie odpisu na należności z utratą wartości	18 387	15 864
Kredyt hipoteczny	9 050	12 231
Karta kredytowa	608	176
Kredyt gotówkowy	8 667	3 360
Kredyty i pożyczki pozostałe	62	97
Banki	8	22
- rozwiązanie odpisu na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	8	22
Rozwiązanie rezerwy na potencjalne af z tyt. sprzedaży portfela kredytowego	2 100	8 718
WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW	(121 904)	(126 722)

14. Podatek dochodowy

Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje:

- a) część bieżącą,
- b) część odroczoną.

Podatek dochodowy bieżący jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie MSSF, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu.

(w tys. zł)	2017	2016
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy		
- część bieżąca	(33 459)	(13 521)
- część bieżąca (korekta podatku dochodowego dotycząca lat ubiegłych)	1 422	-
- zmiana stanu aktywa (netto) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(3 282)	(24 725)
- zmiana stanu aktywa (netto) z tytułu odroczonego podatku dochodowego (korekta podatku dot. lat ubiegłych)	(434)	-
RAZEM	(35 753)	(38 246)

Korekta podatku bieżącego wynika ze skorzystania przez Bank w 2017 roku z prawa do ulgi w związku z poniesieniem nakładów na nowe technologie w latach ubiegłych.

Zmiana stanu aktywa z tytułu podatku odroczonego wynika głównie z otrzymanej przez Bank po zamknięciu roku obrotowego, wiążącej interpretacji prawa podatkowego wskazującej konieczność rozpoznania przychodu podatkowego w części dotyczącej odroczonego wynagrodzenia z tytułu przeniesienia w 2016 roku własności akcji Visa Europe w momencie jego wymagalności.

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

(w tys. zł)	2017	2016
Wyliczenie podatku dochodowego – część bieżąca		
Zysk brutto	138 590	180 228
Podatek dochodowy wg ustawowej stawki 19%	(26 332)	(34 243)
- PFRON	(425)	(489)
- składki na rzecz organizacji nie stanowiące kosztu uzyskania przychodu	(2 766)	(1 432)
- koszty odpisów kredytowych nie stanowiących kosztu uzyskania przychodu	(944)	(347)
- częściowy odpis na niewykorzystaną stratę z lat ubiegłych	0	3 240
- podatek od niektórych instytucji finansowych	(5 575)	(4 842)
- pozostałe	289	(133)
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy	(35 753)	(38 246)
Efektywna stopa podatkowa %	25,80	21,22

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

15. Kasa, środki w Banku Centralnym

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Gotówka	59 940	76 049
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	103 297	27 237
RAZEM	163 237	103 286

Gotówka obejmuje środki zgromadzone w walucie polskiej i w walutach obcych obsługiwanych przez Bank w kasach Banku, wplatomatach, bankomatach oraz skarbcach placówek.

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej utrzymywanym w Narodowym Banku Polskim do bieżących rozliczeń pieniężnych, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z przepisów Ustawy o Narodowym Banku Polskim. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2017 roku Bank obowiązany był do utrzymywania średniej rezerwy w wysokości 248 539 tys. zł. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2016 roku Bank utrzymywał rezerwę w wysokości 233 284 tys. zł.

16. Należności od banków

a) struktura należności

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki bieżące	27 895	18 471
Lokaty terminowe	71 142	114 335
Inne należności	-	7
Razem brutto	99 037	132 813
Odpisy aktualizujące	(12)	(20)
- odpis aktualizujący wartość lokat terminowych IBNR	(12)	(20)
RAZEM	99 025	132 793

W roku 2017 i 2016 nie rozpoznano utraty wartości należności od banków.

b) struktura według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Należności bez utraty wartości	99 037	132 813
Odpisy aktualizujące IBNR	(12)	(20)
RAZEM	99 025	132 793

c) zmiana stanu odpisów aktualizujących

Stan na 01.01.2017 (w tys. zł)	(20)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	-
Odpis aktualizujący wartość lokat udzielonych bankom IBNR	-
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udzielonych lokat bankom IBNR	8
Stan na 31.12.2017 (w tys. zł)	(12)

Stan na 01.01.2016 (w tys. zł)	(20)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	-
Odpis aktualizujący wartość lokat udzielonych bankom IBNR	(22)
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udzielonych lokat bankom IBNR	22
Stan na 31.12.2016 (w tys. zł)	(20)

d) struktura według terminów zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
do 30 dni	28 040	18 616
od 30 dni do 90 dni	24	24
od 90 dni do 180 dni	-	42 000
od 180 dni do 1 roku	-	-
od 1 roku do 3 lat	70 000	20 000
od 3 lat do 5 lat	-	50 000
powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	98 064	130 640

17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

a) struktura według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto		
Należności bez utraty wartości	11 310 737	11 050 679
Należności z utratą wartości	1 076 585	963 125
- w tym wyceniane indywidualnie	215 580	188 378
- w tym wyceniane portfelowo	861 005	774 747
Razem brutto	12 387 322	12 013 804
Odpisy aktualizujące	(656 021)	(615 949)
odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(42 152)	(56 437)
odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(613 869)	(559 512)
- w tym dla ekspozycji ocenianych indywidualnie	(71 384)	(66 981)
- w tym dla ekspozycji ocenianych portfelowo	(542 485)	(492 531)
Należności netto	11 731 301	11 397 855

b) struktura produktowa

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto	12 387 322	12 013 804
Należności bez utraty wartości	11 310 737	11 050 679
Kredyt hipoteczny	6 150 498	6 288 172
Karta kredytowa	88 239	95 001
Kredyt gotówkowy	4 825 303	4 600 138
Kredyty i pożyczki pozostałe	246 697	67 368
Należności z utratą wartości	1 076 585	963 125
Kredyt hipoteczny	215 580	188 378
Karta kredytowa	20 713	23 329
Kredyt gotówkowy	801 074	724 700
Kredyty i pożyczki pozostałe	39 218	26 718
Odpisy aktualizujące (w tym IBNR)	(656 021)	(615 949)
Odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(42 152)	(56 437)
Kredyt hipoteczny	(5 142)	(12 516)
Karta kredytowa	(359)	(530)
Kredyt gotówkowy	(35 076)	(41 121)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(1 575)	(2 270)
Odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(613 869)	(559 512)
Kredyt hipoteczny	(71 384)	(66 981)
Karta kredytowa	(13 553)	(15 200)
Kredyt gotówkowy	(491 223)	(450 915)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(37 709)	(26 416)
Należności netto	11 731 301	11 397 855

c) struktura należności według klientów

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto	12 387 322	12 013 804
Osoby fizyczne	12 387 322	12 013 804
Odpisy aktualizujące	(656 021)	(615 949)
Osoby fizyczne	(656 021)	(615 949)
Należności netto	11 731 301	11 397 855

d) struktura należności według klientów

Stan na 01.01.2017 (w tys.zł)	(615 949)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(166 357)
Wartości spisane w ciężar odpisów razem	83 939
Odwrócenie odpisów aktualizujących	42 346
Stan na 31.12.2017 (w tys.zł)	(656 021)

Stan na 01.01.2016 (w tys.zł)	(622 426)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(160 966)
Wartości spisane w ciężar odpisów razem	141 917
Odwrócenie odpisów aktualizujących	25 526
Stan na 31.12.2016 (w tys.zł)	(615 949)

e) struktura według terminu zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
do 30 dni	823 225	730 830
od 30 dni do 90 dni	293 687	253 749
od 90 dni do 180 dni	392 716	345 737
od 180 dni do 1 roku	717 087	653 952
od 1 roku do 2 lat	1 271 918	1 187 894
od 2 lat do 5 lat	3 009 627	2 824 690
powyżej 5 lat	6 228 292	6 384 601
RAZEM	12 736 552	12 381 453

18. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zaliczył posiadane pieniężne dłużne papiery wartościowe oraz akcje Visa Inc.

PAPIERY WARTOŚCIOWE (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Z nieograniczoną zbywalnością nienotowane na giełdzie oraz nieznajdujące się w regulowanym obrocie pozagiełdowym	1 484 659	1 748 931
Dłużne papiery wartościowe:	1 484 659	1 748 931
- obligacje skarbowe	1 351 395	1 453 291
- bony pieniężne	45 818	210 880
- obligacje inne	87 446	84 760
Akcje nienotowane na giełdzie	9 369	7 019
Razem	1 494 028	1 755 950

Pozycja „Akcje nienotowane na giełdzie” obejmuje akcje Visa Inc

a) struktura papierów wartościowych według terminów zapadalności od daty bilansowej

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Bez terminu zapadalności	9 369	7 019
Do 1 miesiąca	45 818	765 324
Od 3 do 6 miesięcy	62 010	-
Od 6 miesięcy do 1 roku	354 893	203 188
Od 1 do 2 lat	101 237	205 898
Od 2 do 5 lat	833 255	489 761
powyżej 5 lat	87 446	84 760
Razem	1 494 028	1 755 950

19. Wartości niematerialne

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2017	43	39 844	74 701	36 820	9 915	4 638	185 961
zwiększenia z tytułu:							
zakup			7 572	12 394	1 065	18 014	39 045
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	-		46	5 975	1 036	18 014	25 071
zmnieszenia z tytułu:			7 526	6 419	29		13 974
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami			-	-			-
likwidacja			-	6 434		11 057	17 491
rozwiązanie rezerwy				6 419		7 555	13 974
Wartość brutto 31.12.2017	43	39 844	82 273	42 780	10 980	11 595	187 515
Umorzenie 01.01.2017	43	-	45 813	24 289	8 966	-	79 111
zwiększenia			8 771	6 597	385		15 753
- amortyzacja			8 771	6 597	385		15 753
- przesunięcie między grupami							
zmnieszenia			-				-
- w tym przesunięcia między grupami							
Umorzenie 31.12.2017	43	-	54 584	30 886	9 351	-	94 864
Odpiśy aktualizujące 01.01.2017	-	39 844					39 844
Odpiśy aktualizujące 31.12.2017	-	39 844					39 844
Stan netto 01.01.2017	-	-	28 888	12 531	949	4 638	47 006
Stan netto 31.12.2017	-	-	27 689	11 894	1 629	11 595	52 807

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2016	43	39 844	64 014	33 256	9 227	2 721	149 105
zwiększenia z tytułu:							
zakup			10 905	7 240	889	13 296	32 130
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami			191	3 880	24	13 296	17 391
zmniejszenia z tytułu:			10 714	3 360	665	-	14 739
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami			218	3 676	1	11 379	15 274
likwidacja			-	3 360	1	11 379	14 739
rozwiązanie rezerwy			218	316	-	-	534
Wartość brutto 31.12.2016	43	39 844	74 701	36 820	9 915	4 638	165 961
Umorzenie 01.01.2016	43	39 844	38 800	16 534	8 702	-	64 079
zwiększenia			7 164	7 755	264	-	15 183
- amortyzacja			7 164	7 755	264	-	15 183
- przesunięcie między grupami			-	-	-	-	-
zmniejszenia			151	-	-	-	151
- w tym przesunięcia między grupami			151	-	-	-	151
Umorzenie 31.12.2016	43	39 844	45 813	24 289	8 966	-	79 111
Odpisy aktualizujące 01.01.2016	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Odpisy aktualizujące 31.12.2016	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Stan netto 01.01.2016	-	-	25 214	16 722	525	2 721	45 182
Stan netto 31.12.2016	-	-	28 888	12 531	949	4 638	47 006

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Aktywa do zbycia	Razem
Wartość brutto 01.01.2017	111 152	63 293	10 547	56	51 412	4 129	698	241 287
zwiększenia z tytułu:	2 918	7 842	39	-	1 981	15 524	-	28 304
zakupu	1 493	551	32	-	1 932	12 508	-	16 516
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	1 425	7 285	7	-	48	-	-	8 765
zmniejszenia z tytułu:	-	6	-	-	-	3 016	-	3 023
sprzedaży	5 479	27	-	-	1 878	11 454	698	19 536
likwidacji	5 479	27	-	-	1 878	6	-	698
wydanía do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	-	-	8 765	-	8 765
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	242	-	242
Wartość brutto 31.12.2017	108 591	71 108	10 586	56	51 515	8 199	-	250 055
Umorzenie 01.01.2017	79 166	35 085	9 392	56	47 265	-	-	170 964
zwiększenia	9 731	8 837	229	-	1 704	-	-	20 501
amortyzacja	9 731	8 837	229	-	1 704	-	-	20 501
pozostałe zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia z tytułu:	4 819	27	-	-	1 853	-	-	6 699
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	4 819	27	-	-	1 853	-	-	6 699
pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2017	84 078	43 895	9 621	56	47 116	-	-	184 766
Odpisy aktualizujące 01.01.2017	3 098	-	-	-	-	-	-	3 098
zwiększenia	856	-	-	-	-	-	-	856
zmniejszenia	899	-	-	-	-	-	-	899
Odpisy aktualizujące 31.12.2017	3 055	-	-	-	-	-	-	3 055
Stan netto 01.01.2017	28 888	28 208	1 155	-	4 147	4 129	-	66 527
Stan netto 31.12.2017	21 458	27 213	965	-	4 399	8 199	-	62 234

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2016	113 076	60 641	10 525	56	51 788	1 571	237 635
zwiększenia z tytułu:	1 916	11 168	86	-	1 216	14 517	28 903
zakup	1 208	474	40	-	707	14 517	16 948
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	703	10 694	46	-	488	-	11 931
5	-	-	-	-	21	-	26
zmniejszenia z tytułu:	3 840	8 516	64	-	1 570	11 959	25 949
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	3 840	8 516	64	-	1 570	11 959	25 949
wydatki do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	-	-	11 931	11 931
rozwiązanie rezerwy	-	-	4	-	-	21	25
Wartość brutto 31.12.2016	111 152	63 293	10 547	56	51 412	4 129	240 589
Umorzenie 01.01.2016	71 269	36 402	9144	56	47 191	-	164 062
zwiększenia	10 870	7 199	308	-	1 611	-	19 988
amortyzacja	10 870	7 199	308	-	1 611	-	19 988
pozostałe zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia z tytułu:	2 973	8 516	60	-	1 537	-	13 086
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	2 973	8 516	60	-	1 537	-	13 086
pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Umorzenie 31.12.2016	79 166	35 085	9 392	56	47 265	-	170 964
Odписy aktualizujące 01.01.2016	-	-	-	-	-	-	-
zwiększenia	3 098	-	-	-	-	-	3 098
zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Odписy aktualizujące 31.12.2016	3 098	-	-	-	-	-	3 098
Stan netto 01.01.2016	41 807	24 239	1 381	-	4 575	1 571	73 573
Stan netto 31.12.2016	28 888	28 208	1 155	-	4 147	4 129	66 527

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe są własnością Banku i nie ma rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

21. Aktywo z tytułu podatku odroczonego

(w tys. zł)	31.12.2017		31.12.2016	
	Podstawa	Aktywo	Podstawa	Aktywo
Stawka podatku		19%		19%
Odpisy na ekspozycje kredytowe	341 594	64 903	320 130	60 825
Naliczone odsetki memoriałowe do zaplacen	42 954	8 161	45 142	8 577
Przychody prowizyjne do rozliczenia w czasie	411 683	78 220	425 962	80 933
Rezerwa i przychody z tytułu ubezpieczeń rozliczanych w czasie	24 846	4 721	28 500	5 415
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część nieefektywna	4 773	907	4 876	926
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	79 325	15 072	77 186	14 665
Odpisy aktualizujące należności pozostałe	6 388	1 214	7 114	1 352
Odpisy aktualizujące środki trwałe	3 055	580	3 097	588
Strata podatkowa	-	-	10 676	2 029
Naliczone odsetki od należności	(63 994)	(12 159)	(60 764)	(11 545)
Naliczone odsetki i dyskonta od papierów wartościowych	(14 494)	(2 754)	(15 377)	(2 922)
Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	(11 893)	(2 260)	(12 531)	(2 381)
Amortyzacja księgowa (rzeczowe aktywa i wartości niematerialne)	(6 123)	(1 163)	1 122	213
Wartość dyskonta dotycząca odroczonego wynagrodzenia Visa Inc	180	34	267	51
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	(2 453)	(466)	-	-
Razem-Pozycje odniesione na wynik finansowy	815 841	155 010	835 400	158 726
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część efektywna	(9 676)	(1 838)	(988)	(188)
Wycena papierów wartościowych	(8 880)	(1 687)	1 240	236
Razem-Pozycje odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	(18 556)	(3 526)	252	48
Razem	(797 285)	151 484	835 652	158 774

Bank dokonuje analizy stopnia odzyskiwalności aktywa z tytułu podatku odroczonego w szczególności wykorzystania odpisów na ekspozycje kredytowe. Bank nie stwierdził istnienia okoliczności wskazujących na to, że aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie będzie realizowane w całej wysokości.

22. Inne aktywa

Struktura Innych aktywów

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Rozliczenia międzyokresowe w tym:	11 404	14 039
- czynsze zapłacone z góry	366	546
- opłacone ubezpieczenia	1 080	1 122
- usługi informatyczne	3 326	3 913
- zakupione, niewydane do użytkowania materiały	4 620	5 400
- inne	2 012	3 058
Inne aktywa w tym:	25 086	23 827
- rozrachunki z tytułu kart płatniczych	4 652	767
- należności od odbiorców i pracowników	6 973	2 746
- zaliczki dla dostawców i pracowników	1 699	1 690
- należności z tytułu ubezpieczeń	8 506	9 307
- należności kredytowe	429	7 958
- należności z tytułu podatku VAT	1 311	927
- pozostałe aktywa	1 516	432
RAZEM	36 490	37 866
w tym aktywa finansowe*	23 570	23 395

*do pozycji aktywów finansowych nie zaliczono pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” oraz „Pozostałe aktywa”

23. Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	367	8 023
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą	5 171	-
RAZEM	5 538	8 023

24. Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki bieżące	6 950	9 997
Depozyty	251 370	265 841
Kredyty	3 872 309	4 103 976
RAZEM	4 130 629	4 379 814

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych- struktura w podziale na klasy

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Banki	3 874 153	4 105 253
Rachunki bieżące	1 494	1 277
Depozyty	350	-
Kredyty	3 872 309	4 103 976
Instytucje finansowe	256 476	274 561
Rachunki bieżące	5 456	8 720
Depozyty	251 020	265 841
RAZEM	4 130 629	4 379 814

Zobowiązania według terminów wymagalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Do 1 miesiąca	7 300	92 343
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	156 180	99 089
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	53 770	270 745
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	523 700	448 673
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 372 708	1 945 574
Powyżej 5 lat	1 999 408	1 505 836
RAZEM	4 113 066	4 362 260

25. Zobowiązania wobec klientów

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Rachunki bieżące	3 989 963	3 853 040
Depozyty terminowe	2 826 815	2 996 652
RAZEM	6 816 778	6 849 692

Zobowiązania wobec klientów- struktura w podziale na klasy

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Osoby fizyczne	6 814 801	6 849 692
Rachunki bieżące	3 987 986	3 853 040
Depozyty terminowe	2 826 815	2 996 652
Przedsiębiorcy	1 977	-
Rachunki bieżące	1 977	-
Depozyty terminowe	-	-
RAZEM	6 816 778	6 849 692

Zobowiązania według terminów wymagalności (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Do 1 miesiąca	4 423 119	4 348 260
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	871 470	1 207 181
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	520 941	581 363
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	576 891	418 500
Powyżej 1 roku do 5 lat	400 809	267 991
Powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	6 793 230	6 823 295

26. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych:		
- Obligacje wyemitowane przez Bank	740 659	490 350
RAZEM	740 659	490 350

W dniu 1 grudnia 2017 roku Bank wyemitował w ramach Programu emisji obligacji papiery wartościowe serii EBK C 01122021 o łącznej wartości nominalnej 250 mln zł. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 100 tys. zł, a cena emisyjna równa jest wartości nominalnej obligacji. Termin zapadalności wynosi 4 lata, a data wykupu przypada na dzień 1 grudnia 2021 roku. Obligacje zostały zaoferowane w trybie emisji publicznej. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, płatne w okresach półrocznych w oparciu o sześciomiesięczny WIBOR, powiększony o marżę w wysokości 0,82 procent w skali roku. Obligacje nie są notowane na regulowanym ani alternatywnym rynku obrotu. W dniu emisji obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych i posiadają kod ISIN: PLEURBK00033. Łączna wartość nominalna niezapadłych obligacji wyemitowanych przez Bank według stanu na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 740 mln zł.

27. Rezerwy

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	RAZEM REZERWA
Stan na 01.01.2017	125	3 599	274	3 998
Zwiększenia	-	968	174	1 142
Wykorzystanie	-	-	(10)	(10)
Rozwiązanie	(125)	(2 841)	-	(2 966)
Stan na 31.12.2017	0	1 726	438	2 164

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	RAZEM REZERWA
Stan na 01.01.2016	697	11 105	249	12 051
Zwiększenia	-	1 750	25	1 775
Wykorzystanie	-	-	-	-
Rozwiązanie	(572)	(9 256)	-	(9 828)
Stan na 31.12.2016	125	3 599	274	3 998

Na koniec 2017 roku rezerwa na potencjalne roszczenia zwrotu ceny związanej z rękojmią dla sprzedanych portfeli należności kredytowych kształtowała się na poziomie 0,2 mln zł (w roku 2016 2,6 mln zł).

28. Inne zobowiązania

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Inne zobowiązania w tym:	65 164	61 519
- wierzyciele różni	31 319	34 729
- rozrachunki międzybankowe	24 886	18 843
- rozrachunki publiczno-prawne	8 959	7 947
Koszty do zapłacenia, w tym:	100 688	86 490
- z tytułu wynagrodzeń	15 010	14 436
- z tytułu prowizji pośredników	5 659	3 151
- z tytułu usług zarządzania	8 574	10 723
- z tytułu nakładów na inwestycje	16 022	7 125
- z tytułu urlopów	8 001	7 088
- z tytułu czynszów	3 840	4 334
- z tytułu opłat kartowych	2 864	3 251
- z tytułu usług informatycznych i telekomunikacyjnych	6 546	5 974
- z tytułu usług w zakresie promocji i reklamy	7 876	12 702
- z tytułu usług pocztowych	957	1 107
- z tytułu doradztwa	1 804	4 611
- z tytułu usług windykacyjnych	-	560
- koszty do zapłacenia pozostałe	23 535	11 428
Szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego i przychody rozliczane w czasie w tym:	24 846	28 500
- szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	9 635	12 098
- przychody z tyt. pośrednictwa ubezpieczeniowego rozliczane w czasie	15 211	16 402
RAZEM	190 698	176 509

29. Pożyczka podporządkowana

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał pożyczki podporządkowane w wysokości nominalnej 350 mln zł. W dniu 29 marca 2017 roku Bank dokonał całkowitej spłaty pożyczki podporządkowanej w kwocie 80 mln zł, przyjętej na podstawie umowy z dnia 8 lipca 2010 roku, natomiast w dniu 17 listopada 2017 roku przyjął nową pożyczkę podporządkowaną w kwocie 100 mln zł (umowa z dnia 17 listopada 2017 roku). W dniu 21 grudnia 2017 roku Bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie tej pożyczki do funduszy własnych, jako instrumentu kapitału Tier 2.

Struktura długu podporządkowanego wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

- umowa z dnia 16 sierpnia 2012 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 5 sierpnia 2019 roku),
- umowa z dnia 17 grudnia 2013 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 21 grudnia 2020 roku),
- umowa z dnia 15 maja 2014 na kwotę 150 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 17 maj 2021 roku).
- umowa z dnia 17 listopada 2017 na kwotę 100 mln zł (całkowita jednorazowa spłata może nastąpić w dniu 17 listopada 2027 roku z opcją przedterminowej spłaty zobowiązania po upływie 5 lat).

Pożyczkodawca nie jest uprawniony do żądania od Banku zwrotu pożyczki w terminie wcześniejszym.

Oprocentowanie pożyczek jest zmienne (WIBOR plus marża):

- umowa z dnia 16 sierpnia 2012 roku (WIBOR 3M+3,78%),
- umowa z dnia 17 grudnia 2013 roku (WIBOR 3M+3,08%),
- umowy z dnia 15 maja 2014 roku (WIBOR 3M+1,60%).
- umowy z dnia 17 listopada 2017 roku (WIBOR 3M+1,44%).

Pożyczki zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego zostały zaliczone do kapitału Tier 2 Banku na podstawie następujących decyzji:

- decyzja KNF z dnia 27 września 2012 roku,
- decyzja KNF z dnia 30 grudnia 2013 roku,
- decyzja KNF z dnia 27 maja 2014 roku.
- decyzja KNF z dnia 21 grudnia 2017 roku.

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto pożyczki podporządkowanej	351 565	331 191

30. Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy

Seria	Rodzaj	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość wyemitowanych akcji (tysiące złotych)
A	Akcje zwykłe	39 340	13,83	544
B	Akcje zwykłe	16 000	13,83	221
C	Akcje zwykłe	6 600	13,83	91
D	Akcje zwykłe	120 424	13,83	1 666
E	Akcje zwykłe	28 795	13,83	398
F	Akcje zwykłe	43 719	13,83	605
G	Akcje zwykłe	15 076	13,83	209
H	Akcje zwykłe	158 413	13,83	2 191
I	Akcje zwykłe	67 926	13,83	939
S	Akcje zwykłe	1 537 404	13,83	21 262
T	Akcje zwykłe	3 253 800	13,83	45 000
U	Akcje zwykłe	7 230 000	13,83	99 991
W	Akcje zwykłe	2 169 197	13,83	30 000
X	Akcje zwykłe	723 066	13,83	10 000
Y	Akcje zwykłe	144 614	13,83	2 000
Z	Akcje zwykłe	1 446 132	13,83	20 000
L	Akcje zwykłe	1 300 000	13,83	17 979
M	Akcje zwykłe	1 301 517	13,83	18 000
N	Akcje zwykłe	1 663 052	13,83	23 000
O	Akcje zwykłe	2 386 118	13,83	33 000
	Zmniejszenie wartości nominalnej akcji		11,29	-60 074
P	Akcje zwykłe	5 320 995	11,29	60 074
R	Akcje zwykłe	3 631 533	11,29	41 000
Q	Akcje zwykłe	4 694 420	11,29	53 000
J	Akcje zwykłe	3 454 385	11,29	39 000
K	Akcje zwykłe	2 037 202	11,29	23 000
AA	Akcje zwykłe	7 085 917	11,29	80 000
Razem		49 875 645	11,29	563 096

Na dzień 31 grudnia 2017 roku jedynym akcjonariuszem posiadającym ponad 5% akcji Banku jest Societe Generale Financial Services Holding, wchodzące w skład grupy Societe Generale, który posiada 49 869 244 akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, co stanowi 99,99% wszystkich akcji i głosów.

a. Uprzywilejowanie i ograniczenie praw z akcji

Akcje Banku nie są w żaden sposób uprzywilejowane, jak też nie występuje ograniczenie praw związanych z akcjami.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku**b. Akcje własne w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych**

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie posiadał akcji własnych.

31. Kapitał (fundusz) zapasowy

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2017
Stan na 1 stycznia 2017	770 782
Podział zysku lat ubiegłych	113 582
RAZEM	884 364

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2016
Stan na 1 stycznia 2016	636 338
Podział zysku lat ubiegłych	134 444
RAZEM	770 782

32. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2017
Stan na 1 stycznia 2017	(723)
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	6 592
w tym podatek odroczoney	(1 546)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	9 162
w tym podatek odroczoney	(2 149)
RAZEM	15 031

Kwota przekwalifikowana z innych całkowitych dochodów do rachunku zysków i strat z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych (AFS) wyniosła w 2017 roku 51 tys. pln.

<i>(w tys. zł)</i>	31.12.2016
Stan na 1 stycznia 2016	22 387
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	(23 766)
w tym podatek odroczoney	5 576
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	656
w tym podatek odroczoney	(154)
RAZEM	(723)

33. Leasing operacyjny

a) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego - leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

(w tys. zł)	2017	2016
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	81	25
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego	55	14

b) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Do 1 roku	51	16
Od 1 – 5 lat	118	38
Powyżej 5 lat	-	-

c) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

(w tys. zł)	2017	2016
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe - czynsze)	4 397	5 130
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe - usługa serwisowa)	1 531	1 564

d) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Opłaty leasingowe		
Do 1 roku	3 161	3 691
Od 1 – 5 lat	2 511	3 181
Powyżej 5 lat	-	-
Opłaty serwisowe		
Do 1 roku	1 192	1 264
Od 1 – 5 lat	996	1 083
Powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	7 860	9 219

e) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

(w tys. zł)	2017	2016
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (czynsze leasingowe)	54 174	56 258

f) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Do 1 roku	25 054	36 245
Od 1 – 5 lat	77 611	81 262
Powyżej 5 lat	4 364	16 593
RAZEM	107 029	134 100

Umowy leasingu operacyjnego dotyczą najmu ruchomości użytkowych i nieruchomości w ramach normalnej działalności operacyjnej.

Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

34. Zarządzanie ryzykiem w Banku

a) Podstawowe założenia systemu zarządzania ryzykiem w Euro Banku S.A.

Zgodnie z artykułem 9 punkt 3 Prawa Bankowego (Dz. U. z 2002 nr 72 poz. 665 wraz z późniejszymi zmianami), Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w Bankach, a także zgodnie z właściwymi rekomendacjami oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego, w Euro Banku S.A. funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który został opracowany przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą (ostatnia aktualizacja z dnia 21 lipca 2016 roku).

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, ocena, kontrola, monitorowanie oraz raportowanie ryzyk występujących w działalności Banku, służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

System zarządzania ryzykiem w Euro Banku opiera się na następujących elementach:

- odpowiedniej strukturze organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i podziale zadań, który zapewnia niezależność identyfikowania, pomiaru lub szacowania, oceny, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank,
- strategiach, politykach/procedurach regularnie aktualizowanych, opisujących podział obowiązków stosownie do struktury organizacyjnej Banku, proces zarządzania ryzykiem, narzędzia wspierające proces zarządzania ryzykiem, zasady współpracy jednostek oraz inne zasady, których celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- okresowych informacjach, przyjmowanych przez Zarząd i przekazywanych Radzie Nadzorczej, które przedstawiają w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyk w działalności Banku.

Zarządzanie ryzykami w Euro Banku odbywa się zgodnie z zasadami prawa polskiego i wymogami organów nadzorczych.

b) Struktura organizacyjna i rola poszczególnych jednostek organizacyjnych w zarządzaniu ryzykami związanymi z działalnością Banku

3 linie obrony

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:

- na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku,
- na drugi poziom składa się:

- zarządzanie ryzykiem przez dedykowane komórki organizacyjne,
- działalność Departamentu Compliance,
- na trzeci poziom składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Rola Zarządu i Rady Nadzorczej Euro Banku S.A.

Zarząd Banku na bieżąco monitoruje sytuację Banku w zakresie wszelkich ryzyk, na które jest narażony lub może być narażony. Podejmuje odpowiednie działania mające na celu dostosowanie struktury organizacyjnej Banku do efektywnego zarządzania wszelkimi ryzykami. Zarząd Banku kierując się zakresem działalności dostosowuje procedury, w oparciu o które prowadzona jest działalność i zarządzanie ryzykami. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie oraz, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, wdrażanie strategii działania Banku.

Zarząd Banku przydziela zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odpowiednim jednostkom organizacyjnym Banku. Zarząd Banku w swoich działaniach opiera się również na opiniach powołanych komitetów, jak również na wynikach audytów przekazywanych przez Departament Audytu Wewnętrznego i biegłych rewidentów.

Rada Nadzorcza wspiera Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu Bankiem. W szczególności zatwierdza strategię działania Banku i strukturę organizacyjną adekwatną do skali działalności i ponoszonych ryzyk.

W oparciu o okresowe raporty przedstawiane przez odpowiedzialne jednostki, Zarząd i Rada Nadzorcza monitorują ryzyka, na które narażony jest Bank oraz ich zmiany w czasie.

Lista ryzyk występujących w działalności Banku

Zarząd Euro Banku zatwierdza i aktualizuje listę ryzyk związanych z działalnością Banku. Aktualna lista ryzyk jest następująca:

- Ryzyko kredytowe i kontrahenta, w tym ryzyko rezydualne i ryzyko koncentracji,
- Ryzyko rynkowe,
- Ryzyko stopy procentowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko operacyjne,
- Ryzyko braku zgodności, w tym ryzyko reputacyjne,
- Ryzyko wynikające ze zmian warunków makroekonomicznych, w tym ryzyko systemowe,
- Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- Ryzyko modeli,
- Ryzyko kapitałowe,
- Ryzyko bancassurance.

W dalszej części sprawozdania przedstawiono opis ryzyka kredytowego i kontrahenta, ryzyka koncentracji, ryzyka rynkowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności oraz ryzyka operacyjnego.

35. Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta

Ryzyko kredytowe i kontrahenta to ryzyko straty finansowej z tytułu niewypłacalności kredytobiorcy lub kontrahenta. Bank, udzielając kredytów i pożyczek, jak również rozwijając inne, nowoczesne formy finansowania narażony jest na ryzyko, że udzielony kredyt bądź inna forma zaangażowania Banku nie zostanie spłacona przez kredytobiorcę w umówionym terminie. Ryzyko to występuje zawsze, niezależnie od formy finansowania. Głównym źródłem tego ryzyka jest brak zdolności klienta do wywiązania się ze swoich zobowiązań wobec Banku, spowodowany pogorszeniem się jego sytuacji finansowej.

Ocena ryzyka niewypłacalności dokonywana jest w Banku w oparciu o scoringi aplikacyjne i behawioralne. Scoring nadany danemu kredytobiorcy/ transakcji pozwala na określenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku.

Identyfikacja zdarzeń default

Katalog zdarzeń default w Banku jest zgodny z wymogami Nowej Umowy Kapitałowej, jest tożsamy z katalogiem przesłanek utraty wartości zdefiniowanych w MSR 39 „Instrumenty Finansowe – ujmowanie i wycena” oraz zapisami Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego.

Katalog obiektywnych przesłanek (zdarzeń default) uwzględnia dane ilościowe i jakościowe, do których należą między innymi:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,
- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego,
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej.
- wystąpienie utraty wartości w następstwie zdarzeń wskazanych powyżej na innym rachunku kredytobiorcy tzw. zarażanie.

Identyfikacja zdarzenia w połączeniu z wielkością ekspozycji kredytowej determinuje sposób jej wyceny.

Wycena ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości.

Zasady wyceny ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości w Banku kształtowane są w oparciu o zasady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rekomendacji R wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Dla celów wyceny wprowadzono podział całego portfela kredytowego na następujące pod-portfele:

- portfel indywidualny (indywidualnie istotne ekspozycje z przesłankami utraty wartości),
- portfel kolektywny (ekspozycje z przesłankami utraty wartości, indywidualnie nieistotne).

Podziału na grupy homogeniczne dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- typ produktu;
- waluta kredytu (dla kredytów hipotecznych),
- pierwotny okres spłaty dla kredytów konsumpcyjnych

Wyliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Elementy systemu zarządzania ryzykiem kredytowym

W skład systemu zarządzania ryzykiem kredytowym wchodzi następujące elementy:

- strategia, polityki i procedury,
- organizacja procesu kredytowego,
- ocena ryzyka kredytowego, system scoringowy,
- ograniczanie ryzyka kredytowego,
- monitorowanie ryzyka kredytowego.

Monitorowanie ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest monitorowane i kwantyfikowane w Banku w regularnym procesie, którego głównym elementem jest efektywny system klasyfikacji, składający się z odpowiednich procedur i narzędzi, tj. systemu scoringowego, systemu wczesnej identyfikacji ryzyka oraz mechanizmu identyfikacji i oznaczania zdarzeń niewykonania zobowiązań. Procedury w tym zakresie istnieją zarówno dla zaangażowań klasyfikowanych jako normalne, jak i zagrożone, podlegające działaniom restrukturyzacyjnym i windykacyjnym. Regularnemu monitorowaniu podlegają również przyjęte zabezpieczenia – ich wartość i pewność wykonania.

a) struktura należności od klientów według przeterminowania

Należności przeterminowane (razem)

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2017	Wartość brutto na 31.12. 2016
Obsługiwane terminowo	10 630 948	10 397 424
Od 1 do 30 dni	749 965	659 177
Od 30 dni do 90 dni	188 422	201 263
Razem należności obsługiwane terminowo i przeterminowane do 90 dni	11 569 335	11 257 864
Od 90 dni do 180 dni	82 891	93 350
Od 180 dni do 1 roku	117 156	102 842
Od 1 roku do 2 lat	182 371	166 854
Od 2 lat do 3 lat	144 952	148 273
Od 3 lat do 5 lat	190 134	166 905
Powyżej 5 lat	100 483	77 716
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	817 987	755 940
Razem	12 387 322	12 013 804

Należności przeterminowane bez utraty wartości

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2017	Wartość brutto na 31.12. 2016
Od 1 do 30 dni	668 959	587 763
Od 30 dni do 90 dni	128 192	145 327
Razem należności przeterminowane do 90 dni	797 151	733 090
Od 90 dni do 180 dni	-	-
Od 180 dni do 1 roku	-	-
Od 1 roku do 2 lat	-	-
Od 2 lat do 3 lat	-	-
Od 3 lat do 5 lat	-	-
Powyżej 5 lat	-	-
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	-	-
Razem	797 151	733 070

b) zabezpieczenia kredytowe

(w tys. zł)	31.12. 2017	31.12. 2016
Wartość godziwa zabezpieczeń dla należności kredytowych	9 524 944	8 729 993

Bank stosuje dodatkowe zabezpieczenia powodujące poprawę warunków kredytowania, w odniesieniu do:

- kredytów detalicznych - w postaci ubezpieczeń życiowych i majątkowych,
- kredytów hipotecznych - w postaci hipoteki kaucyjnej oraz ubezpieczeń życiowych i majątkowych.

Bank nie stosuje innych zabezpieczeń kredytowych np. derywatów kredytowych.

Najbardziej istotnym zabezpieczeniem dla portfela kredytowego Banku są zabezpieczenia na nieruchomościach w formie hipoteki. Bank ocenia wartość przyjętych zabezpieczeń poprzez analizę dokumentów składanych przez kredytobiorców, analizę wyceny dokonanej przez niezależnych rzeczoznawców oraz zewnętrzne i wewnętrzne bazy danych.

Dla zabezpieczeń w postaci hipoteki Bank monitoruje wartość wskaźnika LTV (stosunek wartości kredytu do wartości nieruchomości) z uwzględnieniem aktualizowanej cyklicznie wartości zabezpieczenia oraz aktualnej wartości ekspozycji.

c) restrukturyzacja zadłużenia

Bank poprzez proces restrukturyzacji umożliwia klientowi powrót do poprawnej obsługi kredytu. Proces restrukturyzacji realizowany jest w wyniku aneksowania pierwotnej niewypowiedzianej umowy kredytowej. Restrukturyzacja dotyczy należności kredytowych udzielonych osobom fizycznym.

Restrukturyzacja przeprowadzana jest na wniosek klienta oraz może zostać zaproponowana klientowi przez Bank. Bank proponuje klientowi odpowiednią ofertę restrukturyzacyjną pozwalającą kredytobiorcy na dalszą terminową obsługę swoich zobowiązań. Restrukturyzacji podlegają zobowiązania kredytowe klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa lub życiowa uległa pogorszeniu od dnia udzielenia przez Bank restrukturyzowanego zobowiązania.

Proces restrukturyzacji realizowany jest na podstawie zatwierdzonych zasad określających m.in.:

- w jakich zaistniałych okolicznościach może być przeprowadzona restrukturyzacja,
- które warunki umowy mogą być zmienione i w jakim zakresie,
- metodologię badania zdolności kredytowej klienta, którego kredyt będzie podlegał restrukturyzacji,
- oraz jaką przeszłością kredytową powinien charakteryzować się klient, aby można było rozpocząć negocjacje w sprawie restrukturyzacji.

W procesie restrukturyzacji w trakcie trwania umowy Bank umożliwia klientowi zmianę harmonogramu kredytu poprzez:

- prolongatę spłaty rat (od 1 do 6 miesięcy),
- zmniejszenie kwoty raty na okres maksymalnie 12 miesięcy,
- zmianę daty raty.

Decyzja odnośnie restrukturyzacji jest poprzedzona analizą finansową sytuacji klienta oraz wsparta modelem statystycznym selekcyjnym klientów kwalifikujących się do restrukturyzacji.

Kredyty restrukturyzowane, w szczególności te, dla których w ciągu trzech miesięcy poprzedzających restrukturyzację wystąpiło opóźnienie co najmniej 30 dni są klasyfikowane jako kredyt z utratą wartości. Reklasyfikacja takich kredytów do kredytów bez utraty wartości jest możliwa w przypadku zaobserwowania całkowitej spłaty zadłużenia po rocznym okresie kwarantanny. Kredyty reklasyfikowane są objęte 2-letnim okresem obserwacji. Opóźnienie powyżej 30 dni, w tym okresie powoduje ponowne zaklasyfikowanie kredytu do kategorii z utratą wartości. Portfel tych kredytów stanowi grupę homogeniczną dla której Bank szacuje osobne parametry LGD1 – migracja ze stanu z utratą wartości do wypowiedzenia.

Odpisy na kredyty zrestrukturyzowane są szacowane z wykorzystaniem modeli statystycznych z uwzględnieniem charakterystyki tego portfela.

Struktura należności restrukturyzowanych według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto		
Należności bez utraty wartości	39 232	35 610
Należności z utratą wartości	271 347	247 281
Razem brutto	310 579	282 891
Odpisy aktualizujące	(113 257)	(85 491)
odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(151)	(319)
odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(113 106)	(85 172)
Należności netto	197 322	197 400

Wpływ na przychody odsetkowe - należności restrukturyzowane

(w tys. zł)	2017	2016
Kredyty bez utraty wartości	4 053	2 706
Kredyty z utratą wartości	14 966	14 807
RAZEM	19 019	17 513

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych dla należności restrukturyzowanych (należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2017 (%)	31.12.2016 (%)
Dolnośląskie	9	9
Kujawsko-Pomorskie	6	6
Lubelskie	3	3
Lubuskie	2	2
Łódzkie	7	7
Małopolskie	6	7
Mazowieckie	16	17
Opolskie	2	3
Podkarpackie	3	2
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	16	15
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	4	4
Wielkopolskie	9	8
Zachodniopomorskie	5	5
RAZEM	100	100

Zmiany stanu należności z rozpoznaną utratą wartości w roku 2017

Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 01.01.2017	247 281
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	94 090
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do grupy bez utraty wartości	(42 547)
Zmniejszenie z tytułu wykluczenia z portfela ugód po wypowiedzeniu	
Zmniejszenia:	(27 477)
- z tytułu sprzedaży portfela	(2 864)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(3 384)
- z tytułu spłaty	(21 229)
Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 31.12.2017	271 347

Zmiany stanu należności z rozpoznaną utratą wartości w roku 2016

Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 01.01.2016	239 051
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	102 383
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do grupy bez utraty wartości	(40 635)
Zmniejszenie z tytułu wykluczenia z portfela ugód po wypowiedzeniu	(47 796)
Zmniejszenia:	(5 722)
- z tytułu sprzedaży portfela	(667)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(132)
- z tytułu spłaty	(4 923)
Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 31.12.2016	247 281

d) maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Środki na rachunku w Banku Centralnym	103 297	27 237
Należności od banków	99 025	132 793
Należności od klientów	11 731 301	11 397 855
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – dłużne papiery wartościowe	1 484 659	1 748 931
emitowane przez Bank Centralny	45 818	210 880
skarbowe	1 351 395	1 453 291
inne	87 446	84 760
Inne aktywa	23 570	23 395
RAZEM	13 441 852	13 330 211

Pozycje pozabilansowe (w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Udzielone zobowiązania finansowe	284 259	331 094
RAZEM	284 259	331 094

36. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji to mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników. Ze względu na swoją charakterystykę i dużą dywersyfikację portfela kredytowego Bank określił następujące limity w ramach polityki zarządzania koncentracją zaangażowań:

Portfel międzybankowy

Obowiązują limity zatwierdzone przez Zarząd Banku określone z uwzględnieniem ograniczeń przepisów zewnętrznych odnoszących się do maksymalnej ekspozycji na kontrahenta lub grupę kontrahentów.

Portfel kredytowy

Bank stosuje limit zaangażowania dla pojedynczej ekspozycji/pojedynczego kredytobiorcy w wysokości 1/20 limitu dużego zaangażowania określonego w Rozporządzeniu CRR. Maksymalne zaangażowanie kredytowe wynosi 0,5% uznanego kapitału Banku.

Portfelowe limity zaangażowania są określone na podstawie strategii biznesowej Banku, w tym Planu Finansowego zatwierdzanego przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Limity definiowane są w oparciu o identyfikację ryzyka koncentracji w portfelu i podlegają cyklicznym przeglądom. W szczególności dotyczą struktury portfela, udziału w portfelu populacji o wyższym niż średnia poziomie ryzyka, bądź populacje narażone na wzrost ryzyka w sytuacji szokowej.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Na dzień 31 grudnia 2017 roku uznany kapitał, będący podstawą wyznaczania limitów dużych ekspozycji, zgodnie z art. 395 CRR wynosił 1 645 114 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2016 roku odpowiednio 1 469 544 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie występowały przekroczenia limitów koncentracji z tytułu zaangażowania Banku wobec klientów detalicznych z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych (należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2017 (%)	31.12.2016 (%)
Dolnośląskie	11	11
Kujawsko-Pomorskie	6	6
Lubelskie	3	3
Lubuskie	3	3
Łódzkie	6	6
Małopolskie	7	7
Mazowieckie	14	14
Opolskie	2	2
Podkarpackie	3	3
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	15	15
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	3	3
Wielkopolskie	9	9
Zachodniopomorskie	6	6
RAZEM	100	100

37. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia Banku na niekorzystny wpływ zmian poziomu stóp procentowych na rynku. Bank nie posiada portfela handlowego i ryzyko stopy procentowej generowane jest w pełni przez pozycje bilansowe i pozabilansowe wrażliwe na zmiany stóp procentowych klasyfikowane w portfelu bankowym.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego wrażliwego na zmianę stóp procentowych (NII – *ang. net interest income*) oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVC – *ang. economic value of capital*) w granicach akceptowalnych poziomów niezagrożających bezpieczeństwu Banku poprzez optymalizację struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Banku oraz optymalizację marż odsetkowych. Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku wspierany jest mechanizmami rachunkowości zabezpieczeń.

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2017 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	50%	48%	2%	100%
Sektor niefinansowy	42%	45%	2%	89%
Sektor finansowy	8%	3%	0%	11%
Zobowiązania odsetkowe	24%	43%	33%	100%
Sektor niefinansowy	24%	3%	33%	60%
Sektor finansowy	0%	40%	0%	40%

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2016 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	52%	46%	2%	100%
Sektor niefinansowy	39%	46%	2%	87%
Sektor finansowy	13%	0%	0%	13%
Zobowiązania odsetkowe	30%	38%	32%	100%
Sektor niefinansowy	30%	2%	32%	64%
Sektor finansowy	0%	36%	0%	36%

Ocena całościowego narażenia na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym dokonywana jest na podstawie analizy ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	103 000	-	-	-	-	-	-	60 237	163 237
Należności od banków	28 040	24	-	-	20 000	50 000	-	961	99 025
Należności od klientów	1 034 113	5 974 361	697 314	1 092 073	1 441 927	1 573 871	338 127	(420 485)	11 731 301
Inwestycyjne aktywa finansowe	275 820	-	260 000	350 000	-	500 000	90 000	18 208	1 494 028
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	310 230	310 230
AKTYWA RAZEM	1 440 973	5 974 385	957 314	1 442 073	1 461 927	2 123 871	428 127	(30 849)	13 797 821

*NIB-pozycje niedosłatkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	62 452	90 000	800 000	-	-	-	-	-	952 452

*NIB-pozycje niedosłatkowe

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	951 036	2 831 260	53 770	81 012	48 670	47 319	100 000	17 562	4 130 629
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	740 000	-	-	-	-	659	740 659
Zobowiązania wobec klientów	1 261 142	3 116 641	1 018 626	532 266	307 283	388 042	169 229	23 549	6 816 778
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	192 862	192 862
Zobowiązania podporządkowane	-	350 000	-	-	-	-	-	1 565	351 565
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 565 328	1 565 328
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 212 178	6 297 901	1 812 396	613 278	355 953	435 361	269 229	1 801 525	13 797 821

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	12 328	-	-	200 000	150 000	500 000	90 000	-	952 328

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Luki okresowe									
Luka PLN	(276 533)	(634 301)	(65 601)	620 285	944 885	1 178 904	65 185	(1 835 585)	(2 761)
Luka CHF	(441 076)	400 785	10 520	8 510	11 089	9 606	3 712	(3 084)	62
Luka EUR	7 416	-	-	-	-	-	-	(7 461)	(45)
Luka USD	(10 257)	-	-	-	-	-	-	10 230	(27)
Luka GBP	(662)	-	-	-	-	-	-	802	140
Luka inne	31	-	-	-	-	-	-	-	31
RAZEM	(721 081)	(233 516)	(55 081)	628 795	955 974	1 188 510	68 897	(1 835 098)	(2 600)

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	26 952	-	-	-	-	-	-	76 334	103 286
Należności od banków	18 616	24	42 000	-	-	70 000	-	2 153	132 793
Należności od klientów	903 497	6 214 094	671 609	1 034 025	1 297 098	1 434 156	292 685	(449 309)	11 397 855
Inwestycyjne aktywa finansowe	760 900	-	-	200 000	200 000	500 000	90 000	5 050	1 755 950
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	318 894	318 894
AKTYWA RAZEM	1 709 965	6 214 118	713 609	1 234 025	1 497 098	2 004 156	382 685	(46 878)	13 708 778

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	54 418	90 000	800 000	-	-	-	-	-	944 418

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	967 968	2 717 369	70 271	307 500	204 282	44 870	50 000	17 554	4 379 814
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	490 000	-	-	-	-	350	490 350
Zobowiązania wobec klientów	1 671 052	2 139 977	1 433 728	864 330	336 398	258 243	119 566	26 398	6 849 692
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	182 594	182 594
Zobowiązania podporządkowane	-	330 000	-	-	-	-	-	1 191	331 191
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 475 137	1 475 137
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 639 020	5 187 346	1 993 999	1 171 830	540 680	303 113	169 566	1 703 224	13 708 778

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	4 388	-	-	-	200 000	650 000	90 000	-	944 388

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Luki okresowe									
Luka PLN	(325 249)	602 432	(494 513)	51 352	745 001	1 041 583	119 728	(1 740 306)	28
Luka CHF	(557 135)	514 340	14 123	10 843	11 417	9 460	3 391	(6 438)	1
Luka EUR	7 646	-	-	-	-	-	-	(7 694)	(48)
Luka USD	(4 287)	-	-	-	-	-	-	4 336	49
RAZEM	(879 025)	1 116 772	(480 390)	62 195	756 418	1 051 043	123 119	(1 750 102)	30

Analiza luki stopy procentowej, rozumianej jako różnica między wartością aktywów (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe udzielone) i zobowiązań (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe otrzymane) podlegających zmianie oprocentowania w tym samym okresie, dokonywana jest na podstawie urealnionych terminów przeszacowania. Wyznaczone w ten sposób niedopasowanie wykorzystywane jest do wyznaczenia wrażliwości wyniku odsetkowego oraz wartości ekonomicznej kapitału na skokowe przesunięcie rynkowej krzywej stóp procentowych o 100 pb. Kalkulacja powyższych miar bazuje na założeniu, że struktura aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych podlegających przeszacowaniu ujętych w księgach na datę sprawozdawczą nie ulegnie zmianie, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko stopy procentowej. Bank limituje wrażliwość wyniku odsetkowego w horyzoncie 12 miesięcy na wzrost stóp procentowych o 100 pb.

Miary obrazujące skalę niedopasowania strukturalnego przeszacowujących się aktywów i zobowiązań w PLN w zadanych przedziałach czasowych na przekroju pełnej struktury terminowej bilansu zostały zaprezentowane poniżej. Wartość ekspozycji kalkulowana jest w ujęciu statycznym na bazie raportu luk urealnionych obejmującego pozycje bilansowe i pozabilansowe wrażliwe na stopę procentową jako stosunek zdefiniowanej powyżej luki w danym przedziale czasowym do sumy bilansowej. Ekspozycji w CHF nie objęto limitowaniem z uwagi na pełne pokrycie portfela aktywów finansowaniem w ramach linii w CHF o tym samym typie stopy procentowej – aktywa i zobowiązania w CHF przeszacowują się w okresie do 3 miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku powyższe miary wynosiły:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
-2,6%	3,8%	0,5%

**Średnia luka roczna*

Dla porównania powyższe pozycje według stanu na 31 grudnia 2016 roku przedstawiały się następująco:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
-1,2%	3,3%	0,9%

**Średnia luka roczna*

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach stóp procentowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

38. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego. Ryzyko to generowane jest w Banku wskutek niedopasowania aktywów i zobowiązań w walutach innych niż PLN wynikającego głównie z:

- obsługi portfela kredytów hipotecznych indeksowanych w walucie obcej CHF, w pełni sfinansowanego depozytami w CHF od głównego akcjonariusza (portfel sukcesywnie wygaszany po zaprzestaniu sprzedaży kredytów w 2009 roku),
- obsługi walutowej klientów detalicznych w zakresie prowadzenia walutowych rachunków bieżących oraz gotówkowych i bezgotówkowych rozliczeń walutowych (w ofercie Banku od listopada 2017 roku)
- zobowiązań i należności walutowych wynikających z gospodarki własnej Banku.

Zarządzanie pozycją walutową Banku odbywa się w oparciu o przyjęty przez Bank system limitów śródziennych oraz końca dnia dla pozycji dotyczących:

- czterech obsługiwanych walut głównych: EUR, USD, CHF, GBP,
- czterech walut techniczno-rozliczeniowych: SEK, CZK, NOK, DKK.

W każdym dniu roboczym Bank dokonuje pomiaru narażenia na ryzyko walutowe stosując standardowe wymagania nadzorcze polegające na wyznaczeniu wskaźnika udziału pozycji całkowitej w funduszach własnych. Dodatkowo ocena narażenia na ryzyko walutowe wspierana jest poprzez wykorzystanie miary wartości zagrożonej (VaR).

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2017 roku

(w tys.)	WALUTA				Przeliczenie waluty w PLN
	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	
AKTYWA					
Należności od banków	4 011	2 709	45	132	26 086
Należności od klientów	301 264	-	-	-	1 074 669
Pozostałe aktywa	-	988	2 950	171	15 190
AKTYWA RAZEM	305 275	3 697	2 995	303	1 115 945

ZOBOWIĄZANIA

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	305 044	-	-	-	1 088 153
Inne zobowiązania	214	2 661	96	83	12 582
Zobowiązania razem	305 258	2 661	96	83	1 100 735

(w tys.)	WALUTA				Przeliczenie waluty w PLN
	CHF	EUR	USD	Inne waluty*	
POZABILANS					
Bieżące operacje walutowe	-	400	-	-	1 668
Instrumenty pochodne	-	-	2 900	120	10 660
Pozostałe zobowiązania	-	647	7	-	2 723
POZABILANS RAZEM	-	1 047	2 907	120	15 051

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą Tabela nr 251/A/NBP/2017 z dnia 29 grudnia 2017 roku

*Pozycja „Inne waluty” obejmuje następujące waluty: GBP, NOK, SEK, DKK

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2016 roku

WALUTA				
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Przeliczenie waluty w PLN
AKTYWA				
Należności od banków	1 817	1 737	24	15 266
Należności od klientów	323 328	-	-	1 331 238
Pozostałe aktywa	-	548	1 680	9 446
AKTYWA RAZEM	325 145	2 285	1 704	1 355 950
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	325 030	-	-	1 338 246
Inne zobowiązania	115	1 971	-	9 193
Zobowiązania razem	325 145	1 971	-	1 347 439

WALUTA				
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Przeliczenie waluty w PLN
POZABILANS				
Bieżące operacje walutowe	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	-	-	1 050	4 388
Pozostałe zobowiązania	-	325	650	4 154
POZABILANS RAZEM	-	325	1 700	8 542

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą nr 252/A/NBP/20156 na dzień 30 grudnia 2016 roku

Pozycja walutowa Banku oraz wskaźnik pozycji walutowej do funduszy własnych Banku przedstawia się następująco:

Pozycja walutowa wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

Pozycja walutowa	Całkowita pozycja walutowa	Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych
tys. jedn. waluty	tys. PLN	tys. PLN	%
EUR	(11)		
CHF	17		
USD	(8)		
GBP	30	235	0,01%
DKK	11		
NOK	4		
SEK	55		

Pozycja walutowa wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Pozycja walutowa	Całkowita pozycja walutowa		Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych %
	tys. jedn. waluty	tys. PLN		
EUR	(11)			
CHF	0	(31)	1 469 544	0,00%
USD	4			

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach kursów walutowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

39. Zarządzanie ryzykiem płynności

Płynność Banku to zdolność do uzyskania dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym. Ryzyko płynności generowane jest jako rezultat codziennej aktywności Banku w ramach prowadzonej działalności statutowej. Zawierane na bazie dziennej transakcje wywołują zmiany w strukturze bilansu oraz terminach zapadalności i wymagalności poszczególnych jego składowych. Ryzyko płynności charakteryzowane jest przed dwa podstawowe czynniki:

- ryzyko płynności rynkowej – ryzyko związane z sytuacją, kiedy pozycja w aktywach nie może zostać upłynniona w krótkim czasie bez znacznego wpływu na jej cenę,
- ryzyko braku finansowania – ryzyko związane z brakiem możliwości pozyskania nowego lub odnowienia bieżącego finansowania.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest bezpieczne i efektywne kształtowanie struktury aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych oraz zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej, aby w dowolnym momencie zapewnić możliwość terminowego regulowania zobowiązań płatniczych, w tym wypłat środków deponentom i realizacji zobowiązań kredytowych.

Podstawowymi źródłami finansowania stosowanymi przez Bank są depozyty klientów indywidualnych, długoterminowe środki przyjęte od głównego akcjonariusza oraz finansowanie w otrzymane w wyniku obligacji na rynku lokalnym. Dodatkowo Bank pozyskuje środki z rynku międzybankowego oraz w ramach współpracy bilateralnej z partnerami biznesowymi. Rezerwy płynnościowe, które Bank stale utrzymuje, pozwalają na zapewnienie środków pieniężnych dla zrealizowania zobowiązań płatniczych w przypadku np. sezonowego odpływu depozytów lub niewspółmiernej do przyrostu depozytów dynamiki akcji kredytowej.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest systemem limitów, mechanizmów kontrolnych oraz przekrojową informacją zarządczą przygotowywaną dla kierownictwa różnego szczebla. W ich skład wchodzi w szczególności wymogi wynikające z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego 386/2008 w zakresie kalkulacji monitorowania nadzorczych miar płynności w trybie dziennym. Ponadto, zgodnie z obowiązkami i zasadami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank dokonuje obliczeń wskaźnika LCR (Liquidity Coverage Ratio) - miary płynności krótkoterminowej mającej na celu zapewnienie, że Bank posiada odpowiedni poziom płynnych aktywów o wysokiej jakości, które pokryją potrzeby płynnościowe w okresie 30 dni kalendarzowych w warunkach skrajnych oraz wskaźnika NSFR (Net

Stable Funding Ratio) – miary płynności długoterminowej mającej na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie.

Bank monitoruje również luki płynności wykorzystując urealnione terminy zapadalności i wymagalności poszczególnych pozycji. Wolne środki finansowe lokowane są głównie w bezpieczne i płynne skarbowe papiery wartościowe, bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego, obligacje Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz krótkoterminowe lokaty rynku międzybankowego. Przegląd limitów związanych z dopuszczalnymi inwestycjami w tym zakresie odbywa się w trybie kwartalnym.

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu skrajnie niekorzystnych scenariuszy wpływających na pozycję płynnościową Banku.

Poniższa tabela przedstawia regulacyjne miary płynności wg stanów 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku

Miary płynności		31.12.2017	31.12.2016
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	2,94	3,27
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,06	1,09
LCR	Wskaźnik pokrycia wypływów netto	241%	231%
NSFR	Wskaźnik stabilnego finansowania netto	123%	122%

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	(124 415)	30 453	27 873	46 538	51 750	75 745	55 293	163 237
Należności od banków	28 048	24	-	966	19 996	49 991	-	99 025
Należności od klientów	245 909	356 565	523 289	1 024 493	1 814 419	3 176 201	4 590 425	11 731 301
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 484 659	-	-	-	-	-	9 369	1 494 028
Pozostałe aktywa	38 462	24 125	35 226	70 604	57 876	80 720	3 217	310 230
AKTYWA RAZEM	1 672 663	411 167	586 388	1 142 601	1 944 041	3 382 657	4 658 304	13 797 821

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*	(39 840)	689	2 033	4 375	7 842	13 397	11 504	(0)
Inne	(2 726)	-	-	-	-	-	-	(2 726)

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	45 475	126 409	57 365	527 413	569 742	804 816	1 999 409	4 130 629
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	1 458	239 888	249 788	249 525	-	740 659
Zobowiązania wobec klientów	384 724	683 622	604 637	1 017 837	1 132 175	1 715 274	1 278 509	6 816 778
Pozostałe zobowiązania	71 360	38 026	56 331	14 848	5 942	5 310	1 045	192 862
Zobowiązania podporządkowane	-	1 565	-	-	50 000	200 000	100 000	351 565
Kapitały	15 031	-	20 567	-	-	-	1 529 730	1 565 328
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	516 590	849 622	740 358	1 799 986	2 007 647	2 974 925	4 908 693	13 797 821

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-

Luka skumulowana	1 113 507	675 741	523 804	(129 206)	(184 970)	236 159	(2 726)	-
Wskaźnik płynności	3,16	1,49	-	-	-	-	-	-

Zestawienie nieodpasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	(185 529)	46 945	32 778	44 588	55 879	74 671	33 954	103 286
Należności od banków	18 623	24	43 195	963	-	69 988	-	132 793
Należności od klientów	226 991	331 554	474 708	1 002 950	1 758 010	3 146 560	4 457 082	11 397 855
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 748 931	-	-	-	-	-	7 019	1 755 950
Pozostałe aktywa	46 795	23 763	33 742	63 351	64 235	81 510	5 498	318 894
AKTYWA RAZEM	1 855 811	402 286	584 423	1 111 852	1 878 124	3 372 729	4 503 553	13 708 778

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE		do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*		(24 262)	(550)	536	2 556	3 991	9 633	8 096	(0)
Inne		-	-	-	-	-	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA		do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i Instytucji finansowych		96 287	104 004	272 407	451 676	713 705	1 235 899	1 505 836	4 379 814
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji		-	-	900	-	239 764	249 686	-	490 350
Zobowiązania wobec klientów		440 349	960 819	730 662	999 531	1 254 956	1 689 490	773 885	6 849 692
Pozostałe zobowiązania		66 154	28 909	29 369	43 818	6 797	6 697	850	182 594
Zobowiązania podporządkowane		-	81 191	-	-	-	250 000	-	331 191
Kapitały		(723)	-	-	-	-	-	1 475 860	1 475 137
ZOBOWIĄZANIA RAZEM		602 067	1 174 923	1 033 338	1 495 025	2 215 222	3 431 772	3 756 431	13 708 778
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE		do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne		-	-	-	-	-	-	-	-
Luka skumulowana		1 229 482	456 295	7 916	(372 701)	(705 808)	(755 218)	(0)	-
Wskaźnik płynności		3,04	1,26	-	-	-	-	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	4 973	39 385	138 605	77 284	566 590	643 855	986 775	2 125 202	4 582 669
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	0	0	0	10 554	250 650	264 100	263 168	0	788 472
Zobowiązania wobec klientów	3 991 940	452 607	860 488	523 287	596 010	238 990	187 511	0	6 850 833
Zobowiązania podporządkowane	0	0	3 377	3 243	6 735	62 620	219 447	115 859	411 281
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 996 913	491 992	1 002 470	614 368	1 419 985	1 209 565	1 656 901	2 241 061	12 633 255

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	9 802	84 989	116 705	290 861	495 086	781 445	1 360 906	1 627 831	4 767 625
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	-	7 275	7 354	254 629	257 525	-	526 763
Zobowiązania wobec klientów	3 853 040	520 838	1 195 317	587 162	437 183	238 336	44 663	-	6 876 539
Zobowiązania podporządkowane	-	-	83 073	2 496	5 104	10 168	269 402	-	370 243
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 862 842	605 827	1 395 095	887 794	944 727	1 284 578	1 932 496	1 627 831	12 541 190

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2017 roku

(w tys. zł)	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	417	1 026	7 479	9 057	16 604	29 199	13 582	77 364
Wypływy	-	-	-	-9 000	-9 826	-15 186	-27 188	-9 900	-71 100
NETTO	-	417	1 026	-1 521	-769	1 418	2 011	3 682	6 264
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	416	1 024	(1 515)	(762)	1 353	1 911	3 112	5 539

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2016

(w tys. zł)	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	412	820	7 439	9 098	19 419	44 239	17 345	98 772
Wypływy	-	-	-	(8 983)	(9 552)	(18 826)	(39 899)	(12 375)	(89 635)
NETTO	-	412	820	(1 544)	(454)	593	4 340	4 970	9 137
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	411	818	(1 538)	(452)	575	4 072	4 137	8 024

40. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

a) Strategia i procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank, ryzyko operacyjne określane jest jako ryzyko wynikające z niedostosowania lub z zawodności procedur, ludzi i systemów wewnętrznych, jak również wynikające ze zdarzeń zewnętrznych, w tym tych o niewielkim prawdopodobieństwie wystąpienia, ale przynoszących znaczne straty.

Według standardów Banku, definicja ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko braku zgodności oraz ryzyko związane z wizerunkiem, natomiast ryzyko strategiczne (ryzyko związane z niewłaściwymi decyzjami strategicznymi związanymi z działalnością Banku) jest wyłączone z przedmiotowej definicji.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Euro Banku S.A. obejmuje m.in.:

- Identyfikowanie, pomiar lub szacowanie, ocenę, kontrolowanie (ograniczanie), monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego występującego w poszczególnych aspektach działalności Banku,
- mechanizmy kontroli ryzyka operacyjnego (limity),
- wdrażanie planów naprawczych mających na celu minimalizację tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym opiera się na zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku Strategii Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Strategia ta zawiera m.in.: definicję Ryzyka Operacyjnego, zasady zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, profil Ryzyka Operacyjnego i tolerancję na Ryzyko Operacyjne. Założenia opisane w Strategii rozwinięte są w operacyjnych dokumentach wewnętrznych Banku, do których należą m.in. Procedura zarządzania ryzykiem operacyjnym, Procedura deklaracji strat operacyjnych.

Dokumenty wewnętrzne przedstawiają organizację i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz narzędzia wspierające zarządzanie tym ryzykiem stosowane w Banku. Przedmiotowe narzędzia są na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do działalności Banku, a ich analiza krzyżowa pozwala zapewnić analityczną ocenę ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. Wyniki powyższych analiz przedstawiane są z częstotliwością kwartalną, podczas posiedzeń Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej, jak również przekazywane do Zarządu i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej (kwartalnie) i do Rady Nadzorczej (rocznie) - zgodnie z dokumentami określającymi obszar raportowania. Bank przekazuje także organom zewnętrznym informacje z obszaru ryzyka operacyjnego zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi.

b) Struktura i organizacja jednostki odpowiedzialnej za ryzyko operacyjne

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na pierwszym poziomie w Euro Banku S.A. odbywa się we wszystkich jednostkach operacyjnych Banku w zakresie kategorii ryzyk i obszarów, które ich dotyczą.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na drugim poziomie odbywa się w ramach Departamentu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Kontroli Wewnętrznej.

W zakresie poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego, Departament współpracuje ze specjalistycznymi jednostkami Banku, jak również z Komitetem Koordynacji Kontroli Wewnętrznej.

Celem istnienia Komitetu jest monitorowanie funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym i systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Główne zadania Komitetu to przyjmowanie i analizowanie informacji oraz rekomendowanie działań i podejmowanie decyzji dotyczących:

- ryzyka operacyjnego,

- kontroli wewnętrznej,
- bezpieczeństwa,
- ryzyka prawnego,
- ryzyka braku zgodności,
- ryzyka AML.

Agendę, częstotliwość posiedzeń oraz skład Komitetu reguluje Regulamin Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej zatwierdzony przez Zarząd Euro Banku S.A

c) Zasady stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego

Bank dokonuje regularnej analizy zdarzeń i incydentów związanych z ryzykiem operacyjnym, w celu jego systematycznego ograniczania. Poza tym, Bank dokonuje regularnej analizy nowych obszarów działalności i nowych produktów, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka, jak również dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności firmom zewnętrznym. Bank ogranicza poszczególne obszary ryzyka operacyjnego poprzez zapewnienie właściwych procedur i kontroli wewnętrznej, a także poprzez zastosowanie odpowiednich ubezpieczeń oraz poprzez wdrożenie właściwych planów utrzymania ciągłości działalności i planów awaryjnych.

41. Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałowa

Zgodnie z obowiązującym Prawem Bankowym oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE numer 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku zakłada utrzymanie wymaganych poziomów współczynników kapitałowych, respektując obowiązujące regulacje w tym zakresie, zalecenia nadzorcze, obowiązujące bufony kapitałowe oraz domiary określone w ramach Filara II.

Do pomiaru adekwatności kapitałowej stosowany jest łączny współczynnik kapitałowy, wskazujący relację pomiędzy funduszami własnymi Banku oraz łączną kwotą ekspozycji na ryzyko.

Minimalny, wymagany przez Rozporządzenie CRR, poziom współczynników kapitałowych wynosi:

- 4,5% w odniesieniu do współczynnika kapitału podstawowego Tier 1,
- 6 % w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1,
- 8 % w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

Komisja Nadzoru Finansowego rekomenduje utrzymanie przez polskie Banki minimalnych współczynników kapitałowych na poziomie 9% w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1 oraz 12% w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

Dodatkowo Komisja Nadzoru Finansowego nałożyła na Bank obowiązek utrzymania wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka wynikającego z portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Obowiązująca w roku 2017 wartość add-on wynosiła 0,36% w odniesieniu do współczynnika Tier 1 oraz 0,48% w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego. W listopadzie 2017 roku KNF zaktualizowała wartości tych wskaźników do poziomu odpowiednio 0,4% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

współczynnika kapitału Tier 1 oraz 0,53% w odniesieniu do łącznego współczynnika wypłacalności. Zalecenie to jest respektowane przez Bank od dnia jego otrzymania.

Od dnia 1 stycznia 2016 roku Bank jest zobligowany do utrzymywania dodatkowych regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu bufora zabezpieczającego. W roku 2017, zgodnie z zapisami „Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym” z dnia 5 sierpnia 2015 roku, Bank utrzymuje dodatkową kwotę kapitału podstawowego Tier 1, w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. W roku 2018 wskaźnik ten wzrośnie do poziomu 1,875%, a w roku 2019 osiągnie poziom docelowy 2,5%.

Uwzględniając powyższe przesłanki, minimalny wymagany poziom współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi dla Banku:

- 10,65% dla współczynnika kapitału Tier 1,
- 13,78% dla łącznego współczynnika kapitałowego.

Wymóg kapitałowy Banku został wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR, z uwzględnieniem rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych.

Bank wyznacza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego, walutowego oraz ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA), stosując metodę standardową. W strukturze wymogów kapitałowych najbardziej istotny jest wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

Adekwatność kapitałowa

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Fundusze własne	1 645 114	1 469 544
Kapitał Tier1	1 398 089	1 268 667
Kapitał akcyjny	563 096	563 096
Kapitał zapasowy	884 364	770 782
Kapitał z aktualizacji wyceny papierów wartościowych	11 839	(1 800)
Korekta funduszy o aktywo z tytułu podatku odroczonego	(8 403)	(16 405)
Korekta funduszy o WNIP	(52 807)	(47 006)
Kapitał Tier 2	247 025	200 877
Pożyczka podporządkowana	247 025	200 877
Aktywa bilansowe ważone ryzykiem	9 063 004	8 407 365
O stopie ryzyka 20%	5 613	3 728
O stopie ryzyka 35%	1 208 949	1 108 307
O stopie ryzyka 50%	35 477	57 515
O stopie ryzyka 75%	5 092 905	4 929 234
O stopie ryzyka 100%	561 595	1 839 093
O stopie ryzyka 150%	1 806 842	148 727
O stopie ryzyka 250%	351 623	320 761
Zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem	96 068	118 746
O stopie ryzyka 20%	49	18
O stopie ryzyka 50%	12 350	16 550
O stopie ryzyka 75%	83 669	102 178
O stopie ryzyka 100%		
Razem aktywa bilansowe i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem	9 159 072	8 526 111

Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego	9 159 072	8 526 111
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	1 090 134	1 110 653
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka walutowego*		
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu CVA	24 111	36 252
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	10 273 317	9 673 016
Tier 1	13,61%	13,12%
Łączny współczynnik kapitałowy	16,01%	15,19%

Łączny współczynnik wypłacalności Banku wyliczony na dzień 31 grudnia 2017 roku wyniósł 16,01%, a współczynnik kapitału Tier 1 13,61%.

Bank, na dzień 31 grudnia 2017 roku, wypełnia wszystkie statutowe wymagania kapitałowe określone przepisami prawa oraz wytyczne KNF dotyczące poziomu adekwatności kapitałowej.

Jednocześnie w grudniu 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała nowe rekomendacje dla polskich banków w zakresie wymaganych minimalnych współczynników kapitałowych.

Minimalne współczynniki kapitałowe od dnia 1 stycznia 2018 roku będą wynosiły:

- 6% + wymóg bufora połączonego + add-on (dodatkowy indywidualny domiar z tytułu walutowych kredytów hipotecznych) w odniesieniu do współczynnika Tier 1,
- 8% + wymóg bufora połączonego + add-on w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

Wymóg bufora połączonego obejmuje konieczność utrzymywania dodatkowych kapitałów z tytułu:

- bufora zabezpieczającego w wysokości 1,875 % w roku 2018 i 2,5% począwszy od roku 2019,
- bufora ryzyka systemowego w wysokości 3%,
- bufora antycyklicznego w wysokości 0%,
- bufora pozostałych instytucji o znaczeniu systemowym - bufor dotyczy wybranych instytucji uznanych za szczególnie istotne dla lokalnego rynku finansowego; bufor nie dotyczy Euro Banku S.A.

Powyższe oznacza konieczność utrzymywania przez Bank, począwszy od 1 stycznia 2018 roku, współczynników kapitałowych na poziomie 11,28% w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1 oraz 13,41% w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE

42. Środki pieniężne

Rachunek przepływów środków pieniężnych zawiera następujące pozycje:

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Kasa, środki w Banku Centralnym	163 237	103 286
Rachunki bieżące *	26 425	17 204
RAZEM	189 662	120 490

*bez rachunku ZFŚS

Wpływ zmian kursów walutowych w ciągu roku finansowego na stan środków pieniężnych był ujemny i wyniósł 1 462 tys. zł.

43. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)

Nie wystąpiły żadne znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

44. Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Societe Generale Financial Services z siedzibą w Paryżu posiadał ponad 99,99% akcji Banku. W roku 2017 miał miejsce wykup akcji od akcjonariuszy mniejszościowych. Na dzień 31 grudnia 2016 roku głównym akcjonariuszem Banku był Societe Generale Consumer Finance SA (99,97% akcji Banku). We wrześniu 2017 roku nastąpiło przejęcie Societe Generale Consumer Finance SA przez Societe Generale Financial Services Holding.

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Bank nabywa od podmiotów powiązanych usługi wsparcia w zakresie zarządzania, kontroli, najmu rzeczy ruchomych oraz wsparcia działań Banku zgodnie z celami realizowanymi przez Bank.

Poniższa tabela prezentuje wartości transakcji z podmiotami powiązanymi na dzień 31.12.2017 i 31.12.2016.

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Societe Generale Consumer Finance (podmiot dominujący)		
Zobowiązania	-	129
Zobowiązania z tytułu faktur	-	129
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Zobowiązania	8 574	10 723
Zobowiązania z tytułu faktur	8 574	10 723
Societe Generale Nowy Jork (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	32	-
Rachunki bieżące	32	-
Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	81 596	122 456
Rachunki bieżące	4 706	-
Lokaty udzielone	70 966	114 166
Odpis IBNR	(12)	(20)
Należności fakturowe	398	287
Instrumenty pochodne zabezpieczające CF –wycena	5 538	8 023
Zobowiązania i kapitały	4 184 121	4 435 166
Kredyty otrzymane	4 184 121	4 435 166
Instrumenty pochodne (nominał)	1 880 000	1 880 000

CF sprzedane terminowe instrumenty pochodne	940 000	940 000
CF kupione terminowe instrumenty pochodne	940 000	940 000
Gwarancje	5 039	6 050
Gwarancja otrzymana	5 039	6 050
Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	18 458	12 910
Rachunki bieżące	18 458	12 821
Należności fakturowe	-	89
Pasywa	374	10
Rachunki bieżące	24	10
Lokaty przyjęte	350	-
SOGECAP (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	6 774	70
Należności fakturowe	6 774	70
Zobowiązania	244 310	245 953
Zobowiązania z tytułu faktur	1 656	2 285
Depozyty	242 654	243 668
SOGESSUR (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	825	411
Należności fakturowe	825	411
Zobowiązania	8 366	11 312
Depozyty	8 366	11 312
Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	-	46
Należności fakturowe	-	46
ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	-	18
Należności fakturowe	-	18

Poniższa tabela prezentuje przychody i koszty osiągnięte na transakcjach z podmiotami powiązanymi w okresach od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz 01 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	2017	2016
Societe Generale Consumer Finance (podmiot należący do grupy)		
Koszty	-	(129)
Koszty usług zarządzania	-	(129)
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Koszty	(10 342)	(9 761)
Koszty usług zarządzania	(10 342)	(9 761)
Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)		
Przychody	5 663	7 145
Przychody odsetkowe	5 663	7 145
Koszty	(98 902)	(103 579)
Koszty odsetkowe	(97 907)	(100 514)
Koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych	(995)	(3 065)

Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Przychody	10	91
Przychody odsetkowe	-	6
Przychody fakturowe	10	85
Koszty	(535)	(300)
Koszty odsetkowe	(431)	(213)
Koszty prowizyjne	(104)	(87)
SOGECAP (podmiot należący do grupy)		
Przychody	94 008	126 895
Przychody z tyt. ubezpieczeń	93 372	126 350
Przychody z tyt. świadczenia usług	636	545
Koszty	(4 604)	(4 520)
Koszty odsetkowe	(4 604)	(4 520)
SOGESSUR (podmiot należący do grupy)		
Przychody	6 618	2 357
Przychody z ubezpieczeń	6 618	2 357
Koszty	(168)	(208)
Koszty odsetkowe	(168)	(208)
ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Przychody	-	19
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	-	19
Koszty	(8 715)	(9 792)
Koszty z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	(4)	-
Koszty usług serwisowych i opłat leasingowych związane z samochodami,	(8 711)	(6 694)
Pozostałe koszty	-	(3 098)
Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)		
Przychody	-	38
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	-	38
Koszty	(14)	-
Koszty z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	(14)	-

Na 31 grudnia 2017 roku zaangażowanie Banku wobec pracowników z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 78 948 tys. zł, a na 31 grudnia 2016 roku wyniosło 94 185 tys. zł.

W 2017 i 2016 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązanymi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej. Wszystkie transakcje zawierane były na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

W tabelach poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które zgodnie z MSSF, w sprawozdaniu Banku nie są prezentowane w wg wartości

godziwej. Z uwagi na fakt, iż dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe nie są dostępne, do kalkulacji szacunku ich wartości godziwe wykorzystywane są odpowiednie techniki wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych tego typu Bank zastosował model oparty na szacunku wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez ich zdyskontowanie przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające, jak również cechują się wrażliwością na zbiór przyjmowanych założeń.

Rok 2017

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2017	Wartość godziwa 31.12.2017
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	99 025	103 846
Klienci indywidualni	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 731 301	11 270 626
<i>kredyty i pożyczki pozostałe</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 346 710	5 321 973
<i>kredyty hipoteczne</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 289 551	5 859 366
<i>karta kredytowa</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	95 040	89 286
RAZEM			11 830 326	11 374 471

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2017	Wartość godziwa 31.12.2017
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 130 629	4 137 890
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	740 659	741 703
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 816 778	6 808 403
RAZEM			11 688 066	11 687 996

Rok 2016

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2016	Wartość godziwa 31.12.2016
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	132 793	140 457
Klienci indywidualni	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 397 855	10 833 572
<i>kredyty hipoteczne</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 397 053	5 941 841
<i>karta kredytowa</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	102 600	96 537
<i>kredyty i pożyczki pozostałe</i>	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 898 202	4 795 194
RAZEM			11 530 648	10 974 029

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2016	Wartość godziwa 31.12.2016
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 379 814	4 405 090
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	490 350	491 316
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 849 692	6 841 742
RAZEM			11 719 856	11 738 148

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych zaprezentowanych w powyższych tabelach.

Należności od banków

Wartość godziwa lokat i depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku.

Należności od klientów

Dla kredytów kwotowane wartości rynkowe są nieosiągalne, stąd prezentowane wartości godziwe są ogólnie szacowane przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Portfel kredytowy wykazywany jest w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących. Wartość godziwa zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek, przy założeniu że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Na potrzeby zdyskontowania przepływów pieniężnych wykorzystano efektywną stopę procentową dla bieżącej produkcji. Oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego (marż) od momentu udzielenia kredytu oraz zmiany stóp procentowych. Dla celów szacowania wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych w CHF, z uwagi na zanik aktywnego rynku, wykorzystano bieżącą średnią marżę obserwowaną na rynku dla kredytów hipotecznych w EUR skorygowaną o kwotowanie instrumentów typu swap dla walut CHF/EUR.

Zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku, z uwzględnieniem waluty depozytu.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwą depozytów terminowych oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącą krzywą stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Poniższe tabele przedstawiają analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii, gdzie:

- Poziom 1 – gdzie wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- Poziom 2 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowanych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym (np. ustalane są przez odniesienie bezpośrednie lub pośrednie do podobnych instrumentów istniejących na rynku),
- Poziom 3 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiekolwiek obserwowalne dane rynkowe.

Rok 2017

W roku 2017 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły.

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2017	Poziom 2 31.12.2017	Poziom 3 31.12.2017	RAZEM 31.12.2017
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 438 841	45 818	9 369*	1 494 028
Papiery wartościowe	1 438 841	45 818	9 369	1 494 028
RAZEM	1 438 841	45 818	9 369	1 494 028

*akcje Visa Inc.

Rok 2016

W roku 2016 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły.

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2016	Poziom 2 31.12.2016	Poziom 3 31.12.2016	RAZEM 31.12.2016
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 538 051	210 880	7 019*	1 755 950
Papiery wartościowe	1 538 051	210 880	7 019	1 755 950
RAZEM	1 538 051	210 880	7 019	1 755 950

*akcje Visa Inc.

Podział wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na poziomy (dotyczy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej dla celów prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej).

Rok 2017

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2017	Poziom 2 31.12.2017	Poziom 3 31.12.2017	RAZEM 31.12.2017
Aktywa finansowe				-
Należności od banków	-	103 846	-	103 846
Klienci indywidualni	-	-	11 270 626	11 270 626
RAZEM		103 846	11 270 626	11 374 472
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 137 890	-	4 137 890
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	741 703	-	741 703
Zobowiązania wobec klientów	-	6 808 403	-	6 808 403
RAZEM	-	11 687 996	-	11 687 996

Rok 2016

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2016	Poziom 2 31.12.2016	Poziom 3 31.12.2016	RAZEM 31.12.2016
Aktywa finansowe				
Należności od banków	-	140 457	-	140 457
Klienci indywidualni	-	-	10 833 572	10 833 572
RAZEM		140 457	10 833 572	10 974 029
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 405 090	-	4 405 090
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	491 316	-	491 316
Zobowiązania wobec klientów	-	6 841 742	-	6 841 742
RAZEM	-	11 738 148	-	11 738 148

47. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Wynagrodzenia Zarządu

(w tys. zł)	2017	2016
Wynagrodzenia w okresie obrotowym	8 212	8 752
Świadczenia krótkoterminowe (wynagrodzenia i narzuły)	7 602	7 907
Rezerwa na urlopy	311	352
Pozostałe korzyści	299	493

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej

(w tys. zł)	2017	2016
Wynagrodzenia w okresie obrotowym	474	490
Świadczenia krótkoterminowe	474	490
Pozostałe korzyści	-	-

Zaktualizowana przez Zarząd Banku i przyjęta przez Radę Nadzorczą w dniu 13 kwietnia 2017 roku polityka wynagrodzeń Banku jest zgodna z ramami określonymi w dyrektywie CRD IV.

Polityka wynagrodzeń ma na celu:

- wsparcie właściwego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz ograniczenia zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza ramy strategii Banku,
- wsparcie realizacji strategii Banku oraz ograniczenie występowania konfliktów interesów,

- powiązanie osobistych celów pracowników z długoterminowym interesem Banku,
- powiązanie zmiennych składników wynagrodzeń z długoterminowymi wynikami Banku.

Zmienny składnik wynagrodzenia liczony jest zgodnie z zasadami zarządzania przez cele, ustalania i realizacji indywidualnych oraz wspólnych celów w obszarze odpowiedzialności pracownika, oraz osiągania indywidualnych wyników w zakresie zadań związanych z realizacją strategii Banku.

W 2017 roku z tytułu zmiennego składnika wynagrodzeń Bank ujął w kosztach wynagrodzeń łącznie z narzutami kwotę 2 873 tys. zł.

W 2016 roku z tytułu zmiennego składnika wynagrodzeń Bank ujął w kosztach wynagrodzeń łącznie z narzutami kwotę 3 055 tys. zł.

48. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia

a) Udzielone gwarancje i poręczenia

Bank nie udzielał gwarancji i poręczeń.

b) Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom

Bank nie gwarantował emisji papierów wartościowych.

c) Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaż akcji zwykłych

Bank nie zawierał tego typu kontraktów.

d) Dywidendy

Zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy z dnia 21 czerwca 2017 roku Bank wypłacił dywidendę w wysokości 20% zysku netto za rok 2016 w kwocie 28,4 mln zł. Pozostała część zysku netto za rok 2016 została przeznaczona na zwiększenie kapitałów własnych (kapitał zapasowy).

Na datę sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank nie podjął decyzji w zakresie podziału zysku za rok 2017.

e) Dane o aktywach stanowiących zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku oraz zobowiązań strony trzeciej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku:

- papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie funduszu środków gwarantowanych Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości bilansowej 41 856 tys. zł,
- lokaty stanowiące zabezpieczenie umów czynszowych w wysokości 169 tys. zł.

Zgodnie z Uchwałą nr 64/2016 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 10 listopada 2016 roku w sprawie określenia wysokości stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych na rok 2017 Bank

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

utrzymywał blokadę na papierach wartościowych w wysokości 0,55% sumy środków pieniężnych, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. Wartość środków zablokowanych w drugim półroczu 2017 roku wynosiła 40 483 tys. zł.

f) Transakcje z przyrzeczeniem odkupu nieujęte w bilansie

Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2016 roku nie miał otwartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu nieujętych w bilansie.

g) Udzielone zobowiązania finansowe

Bank na dzień 31 grudnia 2017 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 284 259 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 82 344 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 100 002 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 101 913 tys. zł.

Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 331 094 tys. zł, w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 119 987 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 113 442 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 97 665 tys. zł.

h) Wartość nominalna instrumentów bazowych będących przedmiotem kontraktów na instrumenty pochodne

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Większość instrumentów pochodnych stosowanych przez Bank stanowią kontrakty terminowe. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał IRS w wartości nominalnej 940 mln zł oraz transakcje forward (NDF) w wartości nominalnej 2,9 mln USD (10,1 mln zł), i 120 tys. GBP (564 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank posiadał w portfelu instrumentów pochodnych IRS w wartości nominalnej 940 mln zł oraz transakcję forward (NDF) w wartości nominalnej 1,05 mln USD (4,4 mln zł).

Wartość wyceny bilansowej wskazanych instrumentów pochodnych przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj kontraktu	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	5 538	-	8 023	-
Forward	122	-	29	-
Razem	5 660	-	8 052	-

i) Zobowiązania otrzymane

Bank na 31 grudnia 2017 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 1 314 mln zł i 31 mln CHF (111 mln zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych oraz 1,4 mln USD (5 mln zł) z tytułu otrzymanych gwarancji dotyczących zabezpieczenia rozliczeń Mastercard.

Bank na 31 grudnia 2016 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 1 664 mln zł i 11 mln CHF (45 mln zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych oraz 1,4 mln USD (6 mln zł) z tytułu otrzymanych gwarancji dotyczących zabezpieczenia rozliczeń Mastercard.

49. Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank

W sprawozdaniu finansowym za rok 2017 Bank stosował:

- **rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych** w ramach ochrony przed zmiennością przepływów pieniężnych generowanych przez zmiennoprocentowe rachunki oszczędnościowe, wynikającą ze zmian stóp procentowych (*macro cash flow hedge*),
- **rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej** w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych (*micro fair value hedge*),

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2017 (dane w tys. zł)

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	500 000	90 000	590 000
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)				200 000	150 000	-	-	350 000
RAZEM	0	0	0	200 000	150 000	500 000	90 000	940 000

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	500 000	90 000	590 000
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	200 000	150 000	-	350 000
RAZEM	0	0	0	0	200 000	650 000	90 000	940 000

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2017 (w tys. zł)

w tys. zł	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	5 171	-
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	367	-
Razem	5 538	-

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2016 (w tys. zł)

w tys. zł	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	6 990	-
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	1 033	-
Razem	8 023	-

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży. Dla celów strategii, wyodrębnienie części zmiany wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka prowadzone jest w oparciu o modele wyceny bazujące na założeniach analogicznych jak modele wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Stosowane w modelu krzywe wyceny konstruowane są na bazie rynkowych stawek odpowiadającym tenorom przeszacowania zmiennych stóp procentowych instrumentów zabezpieczających przesuniętych o zadany stały spread określony na moment ustanowienia zabezpieczenia. Instrumentem zabezpieczającym jest kontrakt IRS zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe sprawia, że zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wykazują tendencję odwrotną niż zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczonego ryzyka. Element niedopasowania wynikający ze stosowania różnych krzywych wyceny ma wpływ na stopień efektywności strategii zabezpieczającej, który ujawnia się na poziomie rachunku wyników. Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zaliczanej do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na fundusz z aktualizacji wyceny. Odsetki od instrumentów pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym. Przychody odsetkowe od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży również ujmowane są w wyniku odsetkowym. Wycena transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat Banku w pozycji dotyczącej wyniku na rachunkowości zabezpieczeń.

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. W 2017 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży transakcjami IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającej ze zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych poprzez transakcje IRS.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią stałokuponowe dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży (AFS), denominowane w PLN
Instrumenty zabezpieczające	Pozycje zabezpieczającą stanowią transakcje pochodne IRS w walutach PLN, w których Bank otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających w sprawozdaniu finansowym	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej (wynikająca ze spreadu pomiędzy krzywą swapową a krzywą obligacji) księgowana jest zgodnie z ogólnymi zasadami dla instrumentów AFS (tj. w kapitale z aktualizacji wyceny). Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Rok 2017

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	11 786	(12 350)	(564)
od 1 roku do 2 lat	13 935	(12 338)	1 597
od 2 lat do 3 lat	16 023	(12 371)	3 652
od 3 lat do 4 lat	7 725	(5 797)	1 928
powyżej 5 lat	15 579	(11 500)	4 079

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	11 576	(12 364)	(788)
od 1 roku do 2 lat	13 368	(12 343)	1 025
od 2 lat do 3 lat	15 594	(12 411)	3 183
od 3 lat do 4 lat	10 530	(12 303)	(1 773)
powyżej 5 lat	16 658	(12 375)	4 283

Rok 2016

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	14 152	(23 022)	(8 870)
od 1 roku do 2 lat	12 849	(12 350)	499
od 2 lat do 3 lat	17 937	(12 338)	5 599
od 3 lat do 4 lat	16 403	(12 370)	4 033
powyżej 5 lat	24 172	(17 297)	6 875

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	11 374	(12 093)	(719)
od 1 roku do 2 lat	12 465	(12 364)	101
od 2 lat do 3 lat	14 106	(12 343)	1 763
od 3 lat do 4 lat	15 928	(12 411)	3 517
powyżej 5 lat	28 151	(24 678)	3 473

Kwoty rozpoznane w rachunku zysków i strat z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge) (w tys. zł)

	31.12.2017	31.12.2016
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	(1 780)	11 706
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej związanej z zabezpieczanym ryzykiem	1 886	(11 911)
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	106	(205)
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	(856)	(761)

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana przepływów pieniężnych składnika zobowiązań finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Pozycją zabezpieczaną jest portfel zobowiązań z tytułu rachunków oszczędnościowych cechujący się zmiennym oprocentowaniem, a tym samym narażony na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmiany benchmarkowej rynkowej stopy procentowej typu WIBOR. Dla celów strategii w zakresie kalkulacji zmian wartości godziwej przyszłych przepływów pieniężnych portfela będącego przedmiotem zabezpieczenia, Bank stosuje metodę „derywatu hipotetycznego” (tj. metodę która zakłada możliwość odzwierciedlenia pozycji zabezpieczanej i charakterystyki zabezpieczanego ryzyka w postaci instrumentu pochodnego). Zasady wyceny są analogiczne jak zasady wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje IRS zamieniające zmienną stopę procentową na stałą. Z uwagi na fakt, że pozycja zabezpieczająca będąca przedmiotem poszczególnych strategii wpływa na rachunek wyników w sposób ciągły (tj. poprzez wycenę zamortyzowanym kosztem) wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających portfel zobowiązań finansowych prezentowany jest w wyniku odsetkowym.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 286 tys. zł (uwzględniająca podatek odroczony) dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (988 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2016 roku). Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian

wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat w roku 2017 wyniosła 33 tys. zł.(300 tys. zł w roku 2016).

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności oraz testu wysokiego prawdopodobieństwa przepływów pieniężnych. Test wysokiego prawdopodobieństwa jest dodatkowo weryfikowany wstecznie. Retrospektywny test efektywności jest przeprowadzany metodą "hipotetycznego derywatu". W 2017 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych portfela złotych rachunków oszczędnościowych transakcjami Interest Rate Swap
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmienności przepływów pieniężnych na złotych rachunkach oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowych poprzez transakcje typu Interest Rate Swap zamieniające płatności zmienne na płatności stałe.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela złotych rachunków oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowym.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje typu Interest Rate Swap, w których Bank płaci stałe przepływy pieniężne, a otrzymuje zmienne.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczających i zabezpieczanych w sprawozdaniu finansowym	Część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających, odpowiadająca efektywnemu zabezpieczeniu ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających jest ujmowana w wyniku operacji finansowych. Odsetki od instrumentów zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w wyniku z tytułu odsetek

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie Bank rozpoznał w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i kapitale z aktualizacji wyceny w 2017 roku oraz w 2016 roku

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu (zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające skutecznemu zabezpieczeniu)	232	800
Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, ujęta w wyniku operacji finansowych	33	-
Wynik z tytułu odsetek na instrumentach pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w marży odsetkowej	(140)	(2 371)
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczona, w tym wartość odsetek (w tys. zł):	2 lata	3 lata

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Rok 2017

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	5 898	(5 907)	(9)
od 1 roku do 2 lat	2 769	(2 406)	363
od 2 lat do 3 lat	-	-	-
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	6 404	(6 463)	(59)
od 1 roku do 2 lat	3 236	(2 843)	393
od 2 lat do 3 lat	-	-	-
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

Rok 2016

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	6 468	(6 460)	8
od 1 roku do 2 lat	6 438	(5 907)	531
od 2 lat do 3 lat	2 892	(2 406)	486
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	6 396	(6 442)	(46)
od 1 roku do 2 lat	6 954	(6 463)	491
od 2 lat do 3 lat	3 398	(2 843)	555
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

Poniższa tabela prezentuje zmiany na kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2017 oraz w 2016 roku.

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w okresie (w tys. zł)	2017	2016
Stan na początek okresu	800	(1 981)
Ruchy aktywnych zabezpieczeń	(842)	1 062
- zmiana wartości czystej	(702)	3 433
- odsetki	(140)	(2 371)
Amortyzacja zabezpieczeń nieaktywnych	-	-
Kwota odroczonej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, usunięta z kapitału z aktualizacji wyceny i przeniesiona do marży odsetkowej (wynik z tytułu odsetek instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych)	140	2 371
Podatek odroczonej	133	(652)
Stan na koniec okresu	231	800
Łączna zmiana w okresie	(569)	2 781

50. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku nie sprzedawano aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wiarygodnie ustalona.

51. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy

(w tys. zł)	2017	2016
Wynagrodzenie za obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	450	352
Razem	450	352

Na wyższy poziom wynagrodzenia za badanie rocznego sprawozdania finansowego w roku 2017 istotny wpływ miał rozszerzony zakres badania, wynikający ze zmiany firmy audytorskiej oraz objęcia jego zakresem kwestii związanych z implementacją standardu MSSF 9.

52. Przychody z tytułu dywidend

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku Bank uzyskał przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji Visa Inc. w kwocie 77 tys. zł. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku Bank uzyskał przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji Visa Inc w kwocie 39 tys. zł

53. Dodatkowe ujawnienia

Dochód Banku, o którym mówi artykuł 111a Ustawy Prawo Bankowe wynosi w 2017 roku 765 mln zł. W roku 2016 dochód Banku wyniósł 814 mln zł.

<i>(w tys. zł)</i>	2017	2016*
Wynik z tytułu odsetek	662 170	640 303
Wynik z tytułu prowizji	50 585	55 067
Wynik na operacjach finansowych	(1 528)	48 297
Wynik z pozycji wymiany	4 088	3 147
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	1 886	(11 911)
Pozostałe przychody operacyjne	47 394	79 172
Dochód Banku	764 595	814 075

**dane przekształcone*

Stopa zwrotu z aktywów, wyznaczona jako iloraz zysku netto sumy bilansowej w roku 2017 wyniosła 0,75%. Stopa zwrotu z aktywów w roku 2016 wyniosła 1,0%.

54. Nakłady inwestycyjne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 29 530 tys. zł, z czego 13 080 tys. zł na środki trwałe oraz 16 450 tys zł na wartości niematerialne. Nakłady inwestycyjne, co do których Bank podjął zobowiązanie na rok 2017, wynoszą 16 392 tys. zł i dotyczą w szczególności obszaru IT.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 30 467 tys. zł, z czego 16 076 tys. zł na środki trwałe oraz 14 391 tys zł na wartości niematerialne. Nakłady inwestycyjne, co do których Bank podjął zobowiązanie na rok 2017, wynoszą 7 495 tys. zł i dotyczą w szczególności obszaru IT

55. Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku Bank nie zrezygnował z żadnej prowadzonej dotychczas działalności i nie przewiduje takich zmian po dniu bilansowym.

56. Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym

Przeciętne zatrudnienie w roku 2017 wyniosło 2 902 osoby, a w roku 2016 2 973 osób.

Stan zatrudnienia pracowników na koniec roku 2017 wyniósł 2 884 osób i 2 860,3 w przeliczeniu na pełne etaty, a w roku poprzednim 2 943 osób i 2 918,4 w przeliczeniu na pełne etaty.

57. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, według poszczególnych tytułów wyniosły:

(w tys. zł)	31.12.2017	31.12.2016
- na emerytury	438	274
- na urlopy (świadczenia krótkoterminowe)	8 001	7 088

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu emerytur, wyliczane metodą aktuarialną w oparciu o kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia.

W Banku nie istnieją programy wynagrodzeń oparte na akcjach własnych Banku. Zgodnie z zapisami dyrektywy CRDIV i wymogami Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach z dnia 6 marca 2017 roku, Bank wprowadził zasady przyznawania i wypłat wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Część zmiennego składnika wynagrodzenia przyznawana jest formie instrumentu niepieniężnego, którego wartość uzależniona jest od skorygowanej zmiany aktywów netto Banku.